National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAY 21 1980
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/9/9/5

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 37 (2672) XXIX aastakäik | Teisipäeval, 13. mail 1980 — Tuesday, May, 13, 1980 | Üksiknumbri hind 45 centi

Ema on eeskujuks ja nõuandjaks

Rahvarohke Eesti Täienduskooli emadepäeva aktus Torontos

Eesti Majas möödunud pühapäeval peetud T.E.S. Täienduskooli emadepäeva aktus tõi kokku arvukama osavõtjaskonna kui eelmisel aastal. Suurearvuline lastepere pühendas selle päeva oma emadele tänutunde avaldamiseks, mis läbis märgatava joonena kogu sisulise külje. Juba uksest sisenedes kinnitasid Mari Ann Kängsepp ja Siiri Oder igale emale lilleõie rinda.

Avasõnas emadepäevale ütles koolijuhataja H. Ründva, osutades emadele, et nende ees laval on palju noori, kes on nende lapsed, kes tahavad täna ütelda tänu selle eest, mis emad on lastele andnud. Emadele rinda kinnitatud lilled näitavad laste häid soove, armastust ja lugupidamist.

Õpilaskoorilt järgnes Lydia Aruvalla juhatusel kolm laulu, neist kaks ESTO-80 laulupeo lastekooride laulud. Ib klassi õpilased deklameerisid koos L. Pilti luuletuse „Emadepäevaks" ja Ia klassi õpilased H. Leivati luuletuse „Ei ole raske", misjärel C. Timusk esitas klaveripala.

Aktusekõnelejoks oli eesti kooli kasvandik Kai Tarum.

Ta vaatles emaarmastuse suurust, mis käib kõigest üle, jäädes lastele läbi elu oma kasvatusega mõjutajaks.

Laps oli kord osa emast, hiljem on nad kaheks isiksuseks eraldunud. Õige emaarmastus peaks võimaldama lapsele tema vaba kujunemise, mis oleks siiski osa emaarmastusest. Siin maal on inimestel vaba valik, aga ka sellel on oma piirid. Mineviku sündmused piiravad tulevikus küsimust, kes ma olen. Kultuuriline ja rahvuslik minevik määrab meie kujunemise. Selja pööramine oma rahva minevikule jätab vastamata küsimuse, kes ma olen. Me ei saa oma päritolu maha jätta, kuid saame seda arendada.

Ta jätkas öeldes, et me oleme täna koos selleks, et tunda end eestlastena kuid me ei saa sundida eestlust noortele.

Kuid seda peab arendama kodus ja ema poolt, kes oma eeskujuga on nõuandjaks.

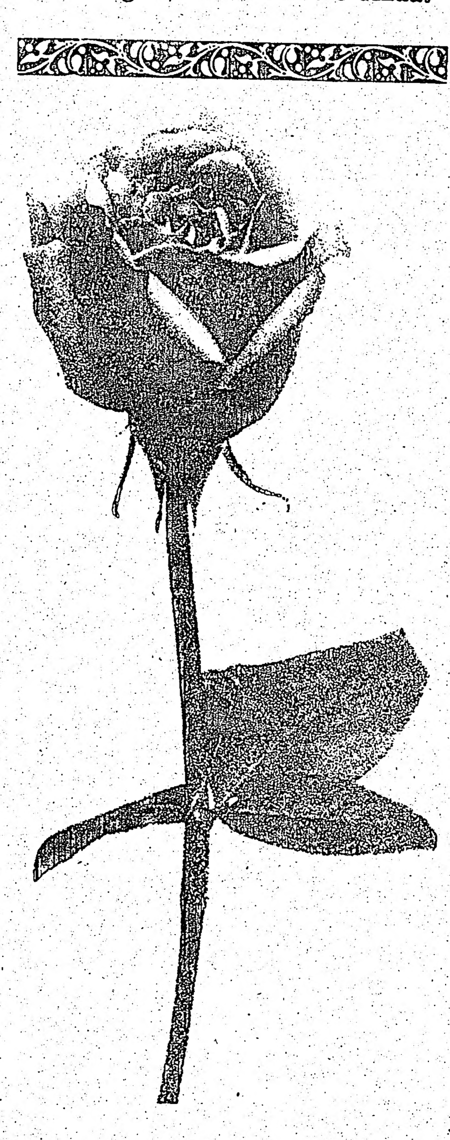

**Emakene, ei ma seda
jõua iial unusta,
kuis nii soojalt sinu süda
mulle tuksub armuga.**

Eesti rahvuslikku iseloomu saadakse tegutsemise ja arendamisega. Pärast aktusekõnet lauldi ühislauluna „Ema süda".

Kavaline osa jätkus: Tiia Pihl ja Liisa Novek deklameerisid „Emake, Sinule", Heiki Sillaste esitas klaveripala, M. Roose deklameeris Ilme Ivandi luuletuse, Marja Leena Roos mängis kaks pala viiulil, kuna isa dr. J. Roos saatis kitarril, Liisa Soots ja Liisa Pilvet deklameerisid veel teise Ilme Ivandi luuletuse, misjärel Rutt Küng laulis kaks laulu, klaveril saatis L. Aruvald.

Pärast lühikest lavatehnilist vaheaega esitati laulumäng „Kolmed kosjad Mäeotsa talus". Lavastaja oli koolijuhataja H. Ründva, muusikaline saatja L. Aruvald, rahvatantsude juhtimine H. Valter ja dekoratsioonid M. Meiusilt.

Laulumäng oli koostatud eesti rahva- ja rahvalikest lauludest, mis osavalt põimituna andsid humoorika tausta tegevusele.

Lesk taluperenaine oli Linda Silm, talutütar Juuli Lindau, kasulaps Vivian Oder, sulane Peter Sõrra, Tombi Toomas Martin Kiik ja meremees Juhan Lindau. Rahvatantsijad moodustasid külarahva, kelle pillimeheks oli Allan Liik. Lõbusatoimeline ja küllaltki toredate karakterikujude rikas lavastus võeti soojast vastu.

Oma lõpusõnas avaldas koolikomitee esimees H. Lupp tänu lavastusega seotud kaasaaitajaile, kellele tänutäheks lilleõied rinda kinnitati või anti roose. Ta tänas ka arvukat osavõtjaskonda, kellele lapsed oma parimat pakkusid, tahtes oma emade armastusele tänu tuua.

Maikuu esimene pühapäev oli Peetri koguduses noortepäevaks, mil õnnistati 32 noort. Pildil kolm õnnelikku leerioort, vasakult Cindy Härm, Kathy Tihane ja Nelly Nora Sepp sõpradelt saadud lilledega kiriku esisel tänaval.
Foto: Vaba Eestlane

Helle Monica Leitham Miss ESTO-80 Kanada

Valimine toimus „Kungla" tujuküllasel maiballil

Möödunud laupäeva õhtul toimus Furlane Klubi avarais ruumides T.E.R.R. „Kungla" järjekorras 26. maiball, näidates et need omal ajal väga rahvarohked seltskondlikud sündmused on osavõtjate arvult kahanenud. Vist on üks sugupõlv vananenud, kuid ball oli oma koosseisult siiski väga nooruslik.

Õhtu avas „Kungla" esimees T. Kütti lühikese tervitusega, öeldes, et õhtu seob pidulisi ka ESTO-80 pidustusega, kuna selle raames on Miss ESTO-80 Kanada valimine. Ta soovis kõigile pidutuju.

Pärast õhtusööki tutvustas A. Kittask S/a Eesti Päevad esimeest T. Tõsist, kes puudutas õhtu osas olevat Miss ESTO-80 Kanada valimist ja kroonimist, kelle ülesandeks on esindada Kanada eestlasi. Ta soovis kandidaatidele õnne S/a Eesti Päevade nimel.

Edasi ütles A. Kittask, et Miss ESTO-80 Kanadal on enne Rootsi sõitmist ees veel ülesanne olla tegev Tallinn Festivali pidustusel 17.—20 juunil Torontos.

Ta ütles, et igale kandidaadile on selleks puhuks tehtud nahkalbum, võitjale on aga S/a poolt tasuta sõit Stokholmi koos majutamisega.

Ta tutvustas publikule ka Miss ESTO-80 Kanada toimkonda ja zhüriid, misjärel kandidaate esitati, kes noormeeste poolt õhtukleitides juhiti läbi saali. Tund hiljem tõid samad noormehed Eerik Teose, Robert Kivi, Mark Kann ja Mark Teose kandidaadid uuesti saali, seekord rahvarõivais, kus H. Leitham kandis Muhu, H. Simonlatser Väike-Maarja, M. Toomes Jõelehtme ja K. Valter Haljala rahvarõivaid.

Iga kandidaat tõmbas loosi teel omale küsimuse, millele ta pidi vastama. H. Leithamile langes küsimus: mida on tema arvates talle andnud eesti organisatsioonidesse kuulumine? H. Leitham vastas, et see on märkinud kogu tema lapsepõlve.

Hellakese ja gaidina on elamuseks olnud laagrid, esinemised võimlejate ja rahvatantsijatega, mida kanada sõbrad on kadestanud.

H. Simonlatser tõmbas küsimuse: kuna oled selles eas, mida arvad, et eesti noormehed peaksid tegema, et võita eesti neidude südameid? Ta vastas, et veri on paksem kui vesi ja nii seovad eesti tütarlapsi eesti noormeestega ühised mured. Ta hindas noormehe juures ausust, vaba mõttevahetust ja pisut huumorimeelt.

Sama küsimus langes ka M. Toomesele. Ta vastas, et ega meestele pole palju vaja ühtegi, juba see, et nad on eesti noormehed on küllaldane, et hinnata nende päritolu, et nad on aktiivselt tegevad eesti organisatsioonides.

K. Valter võttis küsimuse, mida ta teeks eestluse kasuks, kui ta saaks Miss ESTO-80 Kanada tiitli. Ta arvas, et kuna kõik on juba valmis, siis jääks talle teiste eesti noorte mõjutamine, et nad aktiivsemad oleksid. Kuid ta esindaks Rootsis kõiki eestlasi, nii noori kui ka vanu.

Helle Monica Leitham

Eeskavalises osas esitasid Rootsi minevad „Kungla" liikmed kolm rahvatantsu, misjärel pärast pikemat aega nõudnud zhürii tegevust, ulatati ümbrik teadustajale A. Kittaskile, kes tegi teatavaks, et zhürii on otsustanud Miss ESTO-80 Kanada tiitliga vääristada Helle Monica Leithami Montrealist.

Rootsi aupeakonsul I. Söderström asetas kroonitule Miss Esto-80 Kanada lindi, talle ulatati palju roose, kuni särasilmil olev neiu hakkas tajuma talle langenud tähelepanu, saades õnnitlusi.

H.M. Leitham on 21-aastane Montreali tütarlaps, kes on lõpetanud Montreali Eesti Täienduskooli ja õpib praegu teist aastat McGilli ülikoolis kehalist kasvatust, on kuulunud „Vikerlaste" ja „Kuppari" rahvatantsugruppidesse ja kuulub praegu „Eesti School of Modern Gymnastics" juurde. Ta on laulnud M.E. Segakooris, õppinud klaverit ja mängis keskkooli orkestris flööti. Ta huvialaks on lugemine, luuletamine ja sport.

Balli õhkkonnas pinget tekitanud huviprobleem oli lahendatud kõigile meeldiva tulemusega, misjärel maiball jätkus oma seltskondlikes funktsioones.

Rusudest otsitakse ohvreid

Inglise peaminister Thatcheri etteheited Iraani valitsusele

LONDON — Inglise politseivõimud sooritavad põhjalikke läbiotsimisi Londonis asuvas Iraani saatkonnahoones, kus sõjaväe rünnaküksused vabastasid äkkrünnakuga möödunud esmaspäeval terroristide küüsist 19 pantvangi. Rünnaku ajal süütasid terroristid lõhkepommi, mis purustas osa ruumidest ning süütas hoone põlema. Tuletõrjujad kustutasid hiljem tule, kuid rusud on veel põhjalikult läbiotsimata. Politseivõimud kahtlustavad, et pantvangide arv oli suurem ning et terroristide ohvriks langes rohkem inimesi kui praegu teadaolevad kaks ohvrit.

Inglise peaminister Margaret Thatcher saatis saatkonnahoone vallutamise ja pantvangide vabastamise puhul Iraani president Bani-Sadr'ile telegrammi, milles ta juhtis tähelepanu ka ameerika pantvangidedele,

kes on juba pool aastat olnud Iraani terroristide küüsis ja kellede vabastamiseks valitsus ei ole ühtegi sammu astunud,

töötades pantvangide vangistuses hoidmisel isegi tihedalt koos terroristidega.

Iraani valitsus ja president on pärast saatkonnahoone vallutamist Londonis ja terroristide likvideerimist piinlikus olukorras, kuna nad toetavad ametlikult samasuguseid terroriste, kellede likvideerimise puhul nad Inglise valitsust õnnitlesid.

Pantvangide seletustest nähtub, et terroristid olid esialgu väga viisakad kuid kui neile selgus, et Inglise valitsus pole valmis tegema nendega kompromisse ning võimaldama neilt maalt lahkumist muutusid nad õelaiks ja vaenulikeks.

Nüüd on ühtlasi selgunud, et terroristide ohvriks langesid pantvangidest Iraani saatkonna pressiatashee ja sõjaväeline atashee.

Eesti perekond võitis Wintario peavõidu

Mõned aastad tagasi Wintario alguspäevadel võitis perekond Naarismaa peavõidu 100.000 dollarit. Paari nädala eest tuli peavõit jälle samasse perekonda, kus ema Ludmilla Naarismaa koos oma tütardega Tiia Verreti ja Helle Paluojaga võitsid ühiselt ostetud piletiga.

Wintario võidud

8. mail toimunud Wintario loosimisel langesid neli 100.000-dollarilist peavõitu piletelle nr. 415 733. $25.000 võitsid piletid nr. 493581, 914997, nr. 799417 ja nr. 009763. $1000 võitsid numbrid 71200, $100 numbrid 9435, $10 numbrid 130 ja tasuta piletiraamatu numbrid 24 ükskõik millises positsioonis.

Venelaste hävitustöö Afganistanis

NEW DELHI — N. Liidu võitluslennukid on Afganistani idaosas pommitamisega maatasa teinud mitu suurt küla, kusjuures surma on saanud tuhandeid naisi ja lapsi. Külade hävitamisoperatsioonist võtsid osa sajad venelaste soomusautod, ja kahuritega varustatud helikopterid. Külad, mis asuvad umbes 100 miili Kabulist edelas, on olnud partisanidele tõhusateks tugipunktideks ning venelased otsustasid ilmselt need külad jäägitult hävitada, küsimata süütutest inimohvritest.

30.000 kuuba põgenikku USA-sse

Castro saadab koos põgenikega välja ka kurjategijaid ja spioone

MIAMI — Lõuna Floridasse on Kuubalt saabunud viimaste nädalate jooksul juba 30.000 põgenikku. Sealjuures on selgunud, et Castro kommunistlik rezhiim Kuubal saadab koos põgenikega Ühendriikidesse kurjategijaid, salakuulajaid ning vaimseid ja füüsilisi invaliide, kellede eest Castro ülistatud ja paljukiidetud kommunistlik rezhiim ei ole võimeline hoolitsema.

Ühendriikide võimud kavatsesid esialgu vastu võtta ainult isikuid, kelledel on Miamis ja teistes Ühendriikide osariikides sugulasi, kuid nüüd selgub,

et Castro saadab massiliselt välja inimesi, kelledest ta tahab oma „paradiisi-riigis" lahti saada.

Ameerika immigratsioonivõimud nendivad, et Kuubalt põgenike sildi all saabuvaid inimesi võib tegelikult jagada kolme liiki. Üks kolmandik neist on isikud, kelledel on Ameerikas sugulasi, teine kolmandik koosneb nendest inimestest, kes mõned nädalad tagasi põgenesid Peruu saatkonna maa-alale ja palusid immigratsiooniviisasid,

kuna kolmas liik saabujatest koosneb kriminaalkurjategijatest, salakuulajatest ja invaliididest.

Põgenike vastuvõtuks organiseeritud laagrid on Miamis ülekoormatud ja tulijaid saadetakse juba teistesse osariikidesse. Kanada on nõustunud vastu võtma 300 kuubalast, kuid ükski põgenikest ei ole soovi avaldanud siia tulla, kuna Kanadat peetakse klimaatiliselt vastuvõtmatuks ning siin ei ole kuubalaste ühiskonda.

LEENA RAUDVEE j.t.
KUNSTINÄITUS
Joonistused
4. maist — 1. juunini O'Keefe Centre'is
Tulge avamisele laup., 17. mail kella 5.—7. õ.
Muul ajal avatud ainult etenduste aegadel

USUTEADUSLIK INSTITUUT
III ÕPPEAASTA LOENGUTE INTENSIIVNE ISTUNGJÄRK august 24.—31., 1980
EMMANUEL COLLEGE, 75 Queens Park Crescent, Toronto, Ont. Juhatab prof.dr. A. Võõbus, korraldajad piiskop K. Raudsepp ja ass. O. Puhm. ⊕ Lektorid: prof.dr. A. Võõbus, dr. J. Taul, piiskop K. Raudsepp, mag. T. Nõmmik, õp. W. Koppermann ja dr. R. Toi. Osavõtumaks $30.—. Ka uued õpilased võivad alata. Registreerida enne 1. juulit 1980 piiskop Raudsepp'ale P.O. Box 291, Jordan Station, Ontario, Canada. L0R 1S0. Hea majutamise võimalus lähedal Tartu College'is.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

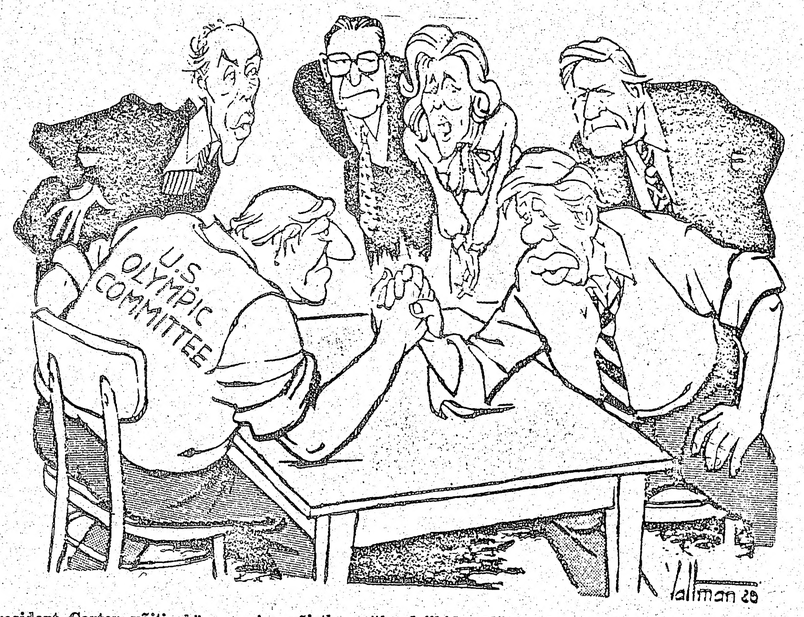

President Carter võitis käesurumise võistluse Ühendriikide Olümpiakomiteega, mis paneb venelased mängude korraldamisel suurte probleemide ette.

Kommentaarid

Jugoslaavia kommunistlik diktaator Josip Broz Tito, kes hiljuti pärast pikemat haigust kõrges raugeas 87-aastaselt suri, oli võrsunud viletsatest oludest, kuid armastas luksuslikku ja vürstlikku elu. Tema kasutuses olid kuninglikud paleed, suvituskohad ja jahialad, mis tavaliselt moodustavad kuninglikust soost isikutele nende igapäevase miljöö ning mida kommunistid alati on kritiseerinud ja põlastavalt hukka mõistnud. Sellele Tito ja tema võimukaaslaste pillavale eluviisile julges tähelepanu juhtida Tito vana võitluskaaslane ja Jugoslaavia silmapaistev kommunist Milovan Dilas, kes oma teoses kirjeldas kommunistlikku partei liikmeid kui majanduslikult ja ühiskondlikult eelistatud ja soositud eliitklassi kuid pidi selle süüdistuse eest vanglas istuma ja sattus pärast vanglast vabanemist Tito põlu alla.

Nii imelik kui see ka on, kuid Tito müüt elab ka pärast surma luksuslikult ja esinduslikult edasi. Riigimeeste matuste eksperdid teavad kinnitada, et ükski pärast Teist maailmasõda surnud maailma suurmehele pole korraldatud sellised suurejoonelisi matuseid nagu Jugoslaavia diktaatorile Titole. Matusele saabusid üle 100 riigi esindajad — peamiselt riigipead ja kõrged aukandjad koos kuningakodade esindajatega. Isegi selliste suurte meeste viimased teekonnad nagu Charles de Gaulle, Winston Churchill ja John F. Kennedy jäid Tito matustest kaugele maha. Nii saabusid Inglismaalt peaminister Margaret Thatcher ja prints Philip, Kanadast kindralkuberner Ed Schreyer, Lääne-Saksamaalt president Karl Carstnens ja peaminister Helmut Schmidt, Belgiast kuningas Baudouin, Rootsist kuningas Gustav, Indiast peaminister Indira Gandhi, N. Liidust partei peamees ja president Leonid Brezhnev, Ühendriikidest asepresident Walter Mondale ning Hiinast parteijuht ja peaminister Hua Guofeng. Peale selle kümnete kaupa väiksemate riikide esindajaid igast maailmakaarest ja riigipeasid saatvate delegatsioonide liikmeid.

Ühendriikides on isegi mõned kommentaatorid vihased, et Carter ei läinud matustele ise vaid saatis sinna oma asetäitja. Samal ajal juhitakse tähelepanu Moskva poliitbüroole, kust tuli peiedele kõige võimsam mees — diktaator partei peasekretäri ja presidendi ülesannetes Leonid Brezhnev. Carterile heidetakse isegi ette, et vaadake kuidas Brezhnev läks matustele ja meie president ei saanud sellega hakkama. Sellised etteheited jätavad mulje, nagu oleksid mõned ameeriklased alaväärsuse kompleksi küüsis ja tekib isegi küsimus, miks peaks Carter seda kõike järele tegema, mida Brezhnev ees teeb. Ameeriklastel ei oleks vist põhjust ühte võrdlemisi musta minevikuga diktaatorit eriti austada ja kummardada, kes pealegi end võimupukis on hoidnud ameeriklaste rahadega.

Võib oletada, et „ajaloos suurem matus" ei toimu niivõrd austusest diktaator Tito vastu, kui poliitilistest kaalutlustest ning ida ja lääne vahelisest võimuvõitlusest strateegiliselt tähtsa Jugoslaavia tuleviku ja poliitilise hoiaku pärast. Sellepärast pidas poliitbüroo vajalikuks ka Brezhnevi väljasaatmist ning sellest tulenevalt läkitasid ka hiinlased oma partei peamehe Belgradi. Carter tegi kindlasti õieti kui ta Jugoslaaviasse sõidust loobus, sest vaatamata Tito rahvusvahelistele kombinatsioonidele oma rezhiimi vee peal hoidmiseks oli ta võimumees selle sõna halvemas mõttes. Pealegi tekib küsimus, kas see matustel käimine Jugoslaavia tulevastele sündmustele kaasa aitab ja neid mõjutab kuna praegu ei tea veel keegi, milline mees seal tulevikus võimuohjad enda kätte haarab.

*

Ühendriikide fiasko Iraanis on teravalt päevakorda tõstatanud ameerika sõjaväe võitlusvõime ning löögijõu ohtlikes olukordades. Pantvangide päästeaktsiooni ebaõnnestumine tehnilistel põhjustel, millele kaasusid veel lüngad ürituse planeerimisel, laseb

(Järg lk. 3)

Uus välispoliitika Washingtonis?

Ühendriikide senat kinnitas suure häälteenamusega 94:2 Ühendriikide uueks välisministriks oma kohalt lahkunud endise välisminister Cyrus Vance asemele senaator Edward Muskie. President Carteri valik vakantse välisministri koha täitmiseks oli Ühendriikidele ja teiste riikide poliitilistele ringkondadele teatud määral üllatuseks, kuna senaator Muskie on välispoliitiliselt võrdlemisi valge leht ning tema välispoliitilised kogemused piirduvad vaid senati väliskomisjonis kaasa töötamisega, millest ekspertide arvates siiski ei piisa maailma tugevaima ja võimsama riigi välispoliitika juhtimiseks, eriti praegusel segasel ja ohtlikul ajastul.

Vaatamata nendele suure reservatsiooniga antud hinnangutele on uus välisminister siiski asunud energiliselt oma uusi kohustusi täitma kuigi tal tuleb ületama hakata suuri sise- kui ka välispoliitilisi raskusi, millised talle pärandas tema eelkäija Cyrus Vance. Sisepoliitiliselt tuleb Muskiel esmajärjekorras kindlaks määrata oma vahekorrad Riikliku Julgeolekunõukogu juhataja ja president Carteri välispoliitilise nõuandja Zbigniew Brzezinskiga, kelle mõjuvõim viimasel ajal Valges Majas tohutult on kasvanud, mis oli ka üheks peamiseks Cyrus Vance lahkumise põhjuseks. Teiseks tuleb tal hakata korraldma Ühendriikide komplitseeritud välispoliitilisi probleeme ja katsuda tuua riik välja sellest ummikust kuhu ta viimaste aastate jooksul on sattunud. Suhted ja vahekorrad ei ole mitte ainult halvad Ühendriikide peamise rivaaliga N. Liiduga vaid ka ameeriklaste liitlastega, eriti Lääne-Euroopas, kus paiguti üsna ülbelt ja teravalt kritiseeritakse Valge Maja hüplevat ja ebajärjekindlat välispoliitikat.

Poliitilised vaatlejad on veendunud, et Muskie ja Brzezinski vahel tekib paratamatult konflikte, kuna neil on erinevad arusaamad ja tõekspidamised poliitiliste küsimuste lahendamisel ja Ühendriikide välissuhete kujundamisel. Brzezinski on üldiselt sõjaka ja tugevakäelise poliitika pooldaja, kuna Muskiet peetakse samal ajal lepliku ja koostöölise poliitika viljelejaks, millega ta läheneb oma eelkäija Vance liinile. Muskie erineb siiski Vancest oma kindlama hoiaku ja ägedama temperamendi tõttu, millest võib järeldada, et Washingtoni välispoliitika on nüüd kindlamates kätes kui Vance ajal. Brzezinski ja Muskie vaheliste vahekordade selgitamisel ning nende tegevusplaanide jagamisel on kahtlemata mõjuv sõna ütelda president Carteril, kuid küsimus seisab selles, kui kaugele president oma kaastööliste korrale kutsumisel sõandab minna. Brzezinski ja Vance vaheliste teravuste tekkimisel oli kahtlemata suur süü Carteri kõikuval ja ebajärjekindlal hoiakul.

Mida pärandas Vance Muskiele välispoliitilisel alal? Kahtlemata väga palju halba ja väga vähe head. Kuid puudutada põgusalt üksikuid probleeme, siis tuleb uuel välisministril hakata kohe kiirelt tegelema Iraani pantvangide lahendamise probleemiga, mis on jooksnud pärast ebaõnnestunud päästeaktsiooni täielikult ummikusse. Kuna majanduslikud ja poliitilised sanktsioonid ei anna siin tõenäoliselt loodetud tulemusi, siis tuleb leiutada uusi ideid vangistatud ameeriklaste vabastamiseks. Üheks suureks probleemiks on ka vahekorrad N. Liiduga. Olukord on seda pinevam, et Moskva ja Washingtoni vahekorrad on kõige madalamas punktis Kuuba rakettide kriisist saadik. Detente poliitika täieliku kokkuvarisemise tulemusena ja olümpiamängude boikoteerimisega tuleb ameeriklastel välja töötada uued alused suhtlemisel N. Liiduga.

Kuid Washingtoni probleemid oma liitlastega on samuti viimasel ajal kiirelt laostunud ja Ühendriikide prestiizh on Lääne-Euroopas langenud peaaegu null punktile. NATO riigid Lääne-Euroopas ja Jaapan vaatavad üleolevalt alla president Carterile ja leiavad, et ta ei ole küllalt leidlikult ja resoluutselt ajanud pantvangide vabastamise aktsioone ning samuti väidetakse, et N. Liidule Afganistani küsimuses surve avaldamine olümpiamängude boikoteerimisega ja majanduslike sanktsioonidega ei ole otstarbekohane. Lääne-Euroopa riikide, eriti Lääne-Saksamaa ja Prantsusmaa kritiseeriv hoiak Ühendriikide suhtes ei ole siiski täiel määral põhjendatud, kuna need riigid on esmajoones väljas oma majanduslike huvide eest ning neil oleks kasulik Afganistani küsimusele käega lüüa ja mugavat detente poliitikat jatkata.

Kui eeltoodule lisada veel Kesk-Ida probleemid, Iisraeli ja Araabia riikide vahekorrad ja Kesk-Ameerikas esinevad rahutused, millede taga on Kuuba kaudu N. Liit, siis on selge, et uuel välisministril on mõlemad käed kuhjaga tööst tulvil. Paljud eksperdid kalkuleerivad, et osa neist probleemidest on niivõrd komplitseeritud, et nende kontrollimine ja suunamine käib üle Ühendriikide võimupiiride. Kuid uus välisminister on optimistlik ja loodab kaugemale jõuda kui tema eelkäija. Kahtlemata oleneb tema edu suurel määral sellest kui palju ta suudab luua ja tekitada usaldust ja respekti Ühendriikide välispoliitika juhtimise vastu.

K.A.

Aidake kaasa „VABA EESTLASE" levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Balti riigid Kremli vangistuses

Ameerika ajakirjanik pessimist Eesti, Läti ja Leedu tuleviku suhtes

II

Puudutades Balti riike ütleb Attwood, et seal on erinevusi aga ka samasugusust kolme riigi vahel. Agrikultuurne leedu on tugev katoliku maa, kuigi ainult kümme Vilno viiekümnest kirikust on jumalateenistuseks avatud. Teatud religioosne side on naaberriigi Poolaga, kelle TV-programmi võidakse vaadata. Leedu võib tagasi vaadata oma kuulsusrikkale ajaloole, kui ta oli sõjaliseks ja kultuurseks jõuks põhjapoolses Euroopas; Vilno ülikooli on 400-aastane.

Läti on Balti töökoda, tööstustega ja äritsemisega. Riia linn tööstussuitsude halluses on peamine sadamalinn. See on kultuuriliselt isoleeritud, selle ülikool on ainult 60-aastane ja selle peamised sidemed võõrastega on pagulastega.

Eesti on teiselt poolt peaaegu Skandinaavia, selle pealinn on ühenduses otseselt läheduses oleva Helsingiga ja igal nädalalõpul on Tallinn üleujutatud soomlastega kelle taskud on täis kõva valuutat, tulles siia head meelelahutust otsima.

Moodne, kõrgehitus Hotell Viru on mekka ilusaile ja vastutulelikele eesti tüdrukuile ja kuna need kaks keelt on sama lähedased kui Itaalia ja Hispaania, siis suhtlemine ei tee raskusi. Eesti on neist kolmest enim ilmalikke lõbusid pakkuv.

Võrdluseks autor toob soomlaste ehitatud Viru hotelli kontrastiks venelaste poolt Riiga ehitatud 26-korruselisele hotellile; Viru lehekioskis on müüa mittekommunistlikke Euroopa ajalehti ja Viru liftid on kiired ja ruumikad;

Läti pakub ainult kommunistlikku ajakirjandust ja selle neljast liftist, millest üks on ettenähtud kohvritele, ei mahu rohkem kui viis inimest igasse.

Tulemuseks on alatine ootamine vestibüülis ja suur liiklus treppidel ka kõrgemaile korrustele.

Pärast kümmet turistipäeva teeb autor kokkuvõtte muljeist alustades Leeduga. Ta räägib keldrirestoranidest kus miljöö ületab toidu. Kohtab noort uhket meest oma uue Ladaga, kes sooviks kaugemale reisima minna. Ta näeb tänavail naisi kes ei ole nii lohakalt riietatud kui nägi Lääne Berliinis. Kirjeldab rahva eluolusid, kokkupuutumist Leedu Kirjanike Liidus, kus teatakse ainsa ameerika autorina Vonneguti. Kirjeldab Leedu lossi Trakaid, puhtaid külasid heledaks värvitud majadega.

Korterimaju Nerise kaldal, mis näivad paremad kui olid Moskvas ja muld pisi-tähelepanekuid.

Riiga ta sõidab Leedust rongiga nähes maastikku. Ta ütleb, et kollektiviseerimine kahandas Läti viljasaagi peagu poole võrra, piimatoodangu 40% võrra ja lihatoodangu 35% võrra aastatel 1940—1950. Riias oli turiste Jaapanist, Prantsusmaalt, Saksamaalt ja venelasi. Ta käib kuulamas „Händeli „Messiast" laulduna ladina keeles puupüsti täis olevas katedraalis. Üks noor seletab Attwood'ile, et N. Liidus kõik noored armastavad töötada suvel ehitustöölistena, mistõttu keegi ei tule sööklasse ettekandjaks, kuna olevat alandav inimesi teenida, mis muidugi kahjustab turismi. Noorkommunistide organiseerija kurdab, et noored ei tahtvat osa võtta miitinguist. Peale pisiasjade ta teeb märkuse, et minnes Riia lennuväljale, näeb ta äri „Elegantsi" ees grupi naisi löömingut pidavat. Ta küsib selletust ja Inturisti giid ütleb naeratades, et naised tõenäoliselt tahavad midagi osta.

Eestis tutvub ta kirjanike Vladimir ja Aimee Beekman'idega, kes kirjutavad võimude soovide kohaselt ja pakuvad ameeriklasile Remy Martini nende mugavas eeslinna villas.

Võõrustajad räägivad oma käikudest Austraaliasse ja Ameerikasse. Mitte kaugel kunstnikud Tomas ja Aile Vint näitavad neile oma naturalistlikke maastikke. Attwood ütleb, et loovkunstnikud, kes ei kõiguta liialt poliitilist paati, on eesõigustatud klassiks N. Liidus, kaasaarvatud Eestis. Nii on ka atleedid. Külastades Tallinna regati peakontorit, imestavad ameeriklased selle ruumikust ja maailma ajakirjanikele valmis olevaid elektrikirjutusmasinaid. Ruumis on hunnik „International Herald Tribunes" numbreid ja Coca-Cola masinad, kuna üks ametnikest uhkelt selgitab järgmisel suvel toimuvaid olümpiavõistlusi. Pärast linnas ringi liikudes, kuulevad nad kirikukellade helinat ja leiavad Ortodoks-kiriku teenistuse käimas.

Kirikus on umbes paarkümmend vanemat naist ja viiskümmend uudishimulikku vene turisti sisse-käigu lähedale hoides.

Preester õnnistab kõiki. Majad on telinguis, kuna käivad ettevalmistused järgmise suve külaliste vastuvõtuks.

Pärast sõidumuljeid Tallinnast rongiga Leningradi, küsib ta: Missugune võiks olla balti vabariikide tulevik? Möödunud augustis grupp, kuhu kuulus 45 lätlast, leedulast ja eestlast, kaasaarvatud neli pastorit, avaldasid märgukirja Moskvale, ühe koopia Liitunud Rahvaste Organisatsioonile ja N. Liidu valitsusele ja mõlemale, nii Läänekui ka Ida-Saksamaale, nõudes enesemääramise õiguse andmist neile põhjusel, et nad olid ebaseaduslikult liidetud N. Liiduga 1939. a. tehtud natsistliku Saksamaa ja N. Liidu kokkuleppe alusel.

Kahjuks seda sorti avaldused, ükskõik kui õiged need oleksid, ei avalda palju mõju nagu teeks seda Havai kuninglik perekond omal maal.

On vähe lootust mingi tõelise muudatuse esile loomiseks neis riikides. Aga ajaga, rahuga ja lõtvumisega maailmariikide vahekordades, elu selles N. Liidu nurgas võiks paraneda ja kontaktid läänega muutuda kergemaks kui on olnud seni, arvab ameeriklane. Iseseisvus oli igal juhul ainult üleminev, 20-aastane kogemus neis riikides, mis osa sellest ajast olid rohkem fashistlikud kui demokraatlikud, peab Attwood vajalikuks kinnitada.

Kui sellele rahvale oleks antud valikuvõimalus, valiksid nad kindlasti sellise rahvademokraatliku staatuse kui on Ungaril, õigusega kaubitseda otseselt teiste riikidega. Aga kuna Venemaa pole kunagi vabatahtlikult loovutanud ühtki aakrit oma pindalast ja on juba kartlik autonoomsete etniliste liikumiste vastu Aasia osas, siis sellise võimaluse arvestamine on asjatu, kinnitab ajakirjanik.

Vahepeal, Vene baltipäraste nimedega parteimehed, kes saadeti Moskva poolt Balti riikidesse valitsema, on vähehaaval suremas ja uus generatsioon kohapeal sündinud kommuniste asemele tulemas. Nad näivad rohkem olevat tahtlikud oma rahva kultuurivarasid kaitsema ja lääne mõjude esiletulekut julgustama „Sovetskaja zagranitsa" fraasi kohaselt.

Ja nii elu neis vabariikides jääb ühe varjundi võrra viletsamaks kui on Ungaris ja Rumeenias, aga ühe varjundi võrra siiski paremaks kui Venemaal. Ja kui sul ei ole ühtki valikuvõimalust muud kui kuuluda N. Liitu, siis see kindlasti on põhjuseks kolme väikesele hurraahüüule.

Balti Uurimuste Konverentsi registratsioon alanud

5.—8. juunil toimub Washingtonis, D.C. Balti Uurimuste Seltsmes Konverents Balti teadusliku ühingu AABS ja Georgetown ülikooli korraldusel. Konverentsi kavas on ligemale sada referaati paljudel Balti maid ja rahvaid käsitlevatel eriteemadel. Lisaks referaatidele on konverentsi kavas ka erisessioone ja paneli istungeid eriküsimuste arutamiseks.

Eesti, läti ja leedu päritoluga teadlaste kõrval võtab konverentsist osa üllatavalt suur arv mitteballi teadlasi, kes mõne Balti küsimuse on võtnud endale uurimisaineks. Osavõtjaid on oodata peale USA ja Kanada veel Austraaliast, Rootsist, Lääne Saksamaalt, Prantsusmaalt, Iisraelist ja mujalt.

Konverentsist osavõtuks on registreerimismaterjal juba välja saadetud kõigile AABS'i liikmetele. Kõik kes seni ei ole konverentsi informatsiooni ja registreerimismaterjale veel saanud, kuid soovivad konverentsist osa võtta, palutakse registreerimislehtede ja muu informatsiooni saamiseks ühendusse astuda konverentsi registraatoriga aadressil: Mr. Jaan Toots, 393 West Side Drive, Apt. 301, Gaithersburg, MD 20760, USA.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. mail dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

24. ja 25. mail dr. H. Tari, tel. 922-3824.

ESTO MUTUAL FUND, LTD

Aktsia hind 7. mail $10.20

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kahjuks oletada, et ameeriklastel lihtsalt puudub see vajalik „midagi", mida on hädapärast vaja praeguses olukorras maailma poliitilisel areenil edukalt võitlemiseks ja loodetud tagajärgede saavutamiseks.

Eelkõige on Ühendriikides viimasel ajal teravalt päevakorrale kerkinud küsimus, kas ameerika vabatahtlikest palgasõduritest koosnev maavägi on võrdväimeliseks vastasteks mobiliseeritud sõduritest koosnevale armeele. Küsimus on seda akuutsem, et Ühendriikide palgasõdurite armee sõtta saatmisel on see esmakordseks juhuseks sõdade ajaloos, kus suurriik hakkab sõdima vabatahtlikest koosneva palgasõduritega.

Ühendriikide kaitseministeeriumi juhtkonnale on viimasel ajal eriliseks probleemiks, et ameerika noored ei ole enam huvitatud palgasõdurite karjäärist, mille tagajärjel armee koosseis pidevalt väheneb ning rekruteerimine ei ole andnud viimase kahe aasta jooksul loodetud tulemusi. Maaväe koosseis on praegu 766.000 sõjaväelast, mille tulemusena sõja puhkemisel on armees 270.000 sõdurit vähem kalkuleeritud kvantumist. National Guard'i koosseisus on 349.000 ja organiseeritud reservide koosseisus 190.000 sõdurit, kogusummas 180.500 reservväelast vähem kui see sõja korral vajalikuks osutub. Maaväe koosseisu tekkinud aukude täiteks kasutatakse üha suuremal arvul koolides läbikukkunuid ja väikse intelligentsiga isikuid, mis omakorda tekitab uusi probleeme. Mustade ja teiste värviliste arv ameerika armees on suhtelist suur, mille tagajärjel sõjavägi ei esinda enam taskaalustatult ühiskonda.

Elukutselised sõjamehed jälgivad murega praegust olukorda, mis võib sõjalise kokkupõrke korral N. Liiduga paratamatult vastu viia tuumasõjale, kuna ameeriklased pole lihtsalt võimelised praeguses olukorras konventsionaalset sõda edukalt pidama. Omaaegne Ühendriikide maaväe staabi ülem ja ülemjuhataja Vietnamis kindral Westmoreland pooldab sundusliku sõjaväeteenistuse sisseseadmist loosi teel. Ta ütleb, et Ühendriikide ühiskonnas räägitakse viimasel ajal ainult üksikisiku õigustest kuid keegi ei räägi ta kohustustest. Kindral mainib, et praegu on 6 protsenti sõjaväelaste koosseisust naised ja ta ei poolda selle protsendimäära suurendamist, kuna tema arvates ei suuda naised meestega võrdselt taluda võitluse raskusi.

Kindralil on kahtlemata õigus. Kuid mida teha nende kümnete tuhandete demonstrantidega, kes on sõjaväeteenistuse vastu ja nõuavad isegi Ühendriikide väljatõmbamist NATO-st? See on Ühendriikides suureks probleemiks ja sellele küsimusele ei leita praeguste suurte vabaduste juures vastust ega lahendust.

AMI

Pühapäeval, 27. aprillil toimus Peetri kirikus Helmi Betlemi ja Lembit Avessoni ühine vaimulik kontsert, millega tähistati H. Betlemi 70. sünnipäeva. Kontserdile järgnes koosviibimine all kiriku saalis, kus talle mitme organisatsiooni poolt toodi kinke ja roose. Pildil juubilar kinke vastu võtmas, vasakult pr. Betlem, Helmi Betlem, pr. Tera ja pr. Libe, nende ees E. Alvet. Foto: Vaba Eestlane

Tallinna märkmeid:

Kogudused raskustes, kahekordsed sabad

Tallinna külastajatele jääb mõndagi sealsetest kommetest ja olukordadest silma. Huvitavad on äride sabad ja korraldus. Poes käies tuleb peaaegu alati seista sabas, kas poe ees või poe taga. Poe taga on müütelda taarasaba, kus võetakse vastu pudeleid ja klaaspurke ja poe ees ostusaba. Taarasabas seisjad annavad ära oma pudelid-purgid, kus vastuvõtja imekiirelt arvestab vana vene puunuppudega arvelaual taarahinna, maksab rublad-kopikad ja ette astub uus kunde.

Linnaäärel esineb ka iseteeninduspoode, kus kaupa saab valida omal käel. Inimeste arvu ostjatena määrab ära äris olevate korvide arv. Ilma käekorvita valvur äriruumi isikuid ei luba. Kui äris olev ostja oma kauba leidnud, ära maksnud ja lõpuks kauba omal kaasasolevasse kotti on paigutanud, tuli kandekorv üle anda sabasseisjatele. Korv rändas käest kätte esimese sabasseisjani, kel seega avaneb võimalus valvuri nõusolekul äris ostude tegemiseks. Nii liigub saba aeglaselt edasi.

Viina võib osta ilma sabas seismata. Vastav osakond on tavaliselt väljaspool kaubakassasid.

Toidu valik äridès on üldiselt vähene. Osta saab leiba, piima, võid 200 gr pakendites, juustupakendid on veelgi väiksemad. Siis veel mulgikapsaid, konserve ja teisi toitaineid. Konservipurkide osas on teatud valik olemas, kuid purkide tekstid suurelt osalt ainult venekeelsed. Vene keele mitteoskajal jääb selgumata, mida purgid sisaldavad.

Mitmel pool linnaäärsete poodide õuel esines midagi kolhosituru taolist, kus vanemad tädid müödunud suvel müütasid sibulavarsi, lilli ja väheseid põllusaadusi, millede hinnad olid üllatavalt viis korda kõrgemad riigihindadest. Ka kolhoosnike müügiturul (endisel Täiturul) käis müük.

Müüdi kartulit-kapsast ja muid põllusaadusi.

Hind oli riigihinnast kolm korda kallim. Nähtavasti on see lubatud. Vastavaid saadusi ei olnud võimalik osta riigipoodidest.

Ettevalmistused olümpiaadi korraldamiseks olid käigus. Peatänavate majadele tehti tänavapoolsetele fassaadidele remonti, värviti ja kohenedati. Majade tagaküljed jäid kohendamata ja värvimata.

Mitmel pool oli isegi sõjaväeosi teeparandustöödel.

Tähelepanuäratav oli, et sportlasi käsutati müödunud suvel sunniviisiliselt Tallinna lähedusse Kiroyi kalurikolhoosi heinatööle, et varuda toitu 200 kolhoosi lehmale ja lambale, milliseid ei olnud kolhoosil olemas, kuid kõrgemalt pool oli käsk neid muretseda.

Tallinna Toomkirik kuulub riikliku muuseumi nimestikku ja kirikut näidatakse välismaa turistidele.

Külastajatel on võimalik teha kiriku heaks annetusi, kuid raha ei või anda kirikusse minnes, küll aga kirikust lahkudes, vastavalt olemasolevale seadusele.

Oleviste kirik, mis kuulub vabakogudusele, leiab rohkearvulist külastust. 9. märtsi õhurünnakul päästetud Niguliste kiriku altar on säilinud ja hoiul Oleviste kirikus.

Tallinna Kaarli kirikus teostati müödunud aastal remont. See tekitas kirikule suuri majanduslikke raskusi.

Kiriku kantselei on paigutatud kiriku käärkambrisse, kus toimub 2 000 liikmelise koguduse asjaajamine.

Sama otstarvet täidavad ka teiste kirikute käärkambrid. sest kirikute kantseleid ja kõrvalhooned on kirikutelt ära võetud. Elektriga püütakse olla eriti kokkuhoidlik, sest riik nõuab kirikutelt neljakordselt kõrgemat elektrihinda.

Leeriskäimine on tunduvalt vähenenud. Näiteks Tallinna Jaani kirikus toimuvast leeriõpetusest võttis müödunud aastal osa ainult 17 leerilast.

TEADAANNE

Toronto Eesti Segakoori korraline aasta-peakoosolek toimub 15. mail kell 6.30 Eesti Majas. Kvoorumi puudumisel algab koosolek tund aega hiljem. Juhatus palub kõiki tegevliikmeid koosolekust osa võtta.

JUHATUS

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel 745-4622

Läks ilusat elu otsima — saadeti selle eest Siberi

Soomlase mälestusteos Nõukogude Karjalast

Soome suurima kirjastuse Werner Söderström Oy väljaandel ilmus detsembris Taisto Huuskose mälestusraamat pealkirjaga „Laps Suomen". Taisto Huuskonen, kes oli veendunud kommunist, siirdus aastal 1949 illegaalselt üle piiri Soomest Nõukogude Liitu paremat ja jõukamat elu otsima.

Huuskonen ja tema abikaasa, kes koos Nõukogude Liitu läksid, pandi kohe pärast piiri ületamist nõukogude piirivalve poolt kinni ning algas Huuskoste üle kaheaastane teekond Stalini orjalaagrites. Taisto Huuskonen ja tema abikaasa, kes lootsid elama asuda Viiburisse, saadeti selleasemel Siberisse, kus neil tuli viita mitmeid aastaid pärast laagrist vabanemist.

Alles siis, kui Huuskonen võttis vastu talle tungivalt pakutud Nõukogude kodakondsuse, lasti tal kolida Petroskoisse Karjalas, kus ta nii peagi hakkas töö kõrval kirjutama.

Esialgu avaldas Huuskonen oma lugusid tolleaegses Karjala lehes „Totuus", („Tõde") praeguse nimega „Neuvostu-Karjala". Taisto Huuskonen sai Karjala ASNT Kirjanike Liidu liikmeks ning kirjeldab oma mälestustes värvirikkalt Karjala kirjanikke, Nikolai Lainet, Pekka Parttut, Jaakko Rugojevit ning Antti Timost. Viimasest kirjutab Huuskonen, et Timonen vihkas Soomet ja soome keelt kirglikult. Hoolimata sellest, et Antti Timonen ise on kirjutanud oma teosed soome keeles, nõudis ta soome keele hävitamist Karjalast.

Timosest sai pealegi hiljem Nõukogude Liidu-Soome sõprusühingu Karjala filiaali esimees.

Sama Antti Timonen oli Karjala kirjanike liidu esimees 20. parteikongressi ajal. Huuskonen kirjeldab, kuidas Karjala kirjanikud said valesti aru Hrushtshovi kõnest Stalini kohta: partei seadis Antti Timose uuesti esimehekandidaadiks, aga terve Kirjanike Liidu juhatus hääletas talle üksmeelselt vastu. Sellepeale kohalik parteikomitee teatas, et kui Timost edasi ei valita, siis vahetatakse Kirjanike Liidu terve juhatus. Ning Timonen valiti.

Taisto Huuskonen kirjeldab ka oma mälestustes KGB tegevust Karjala kirjanike ja näitlejate ringkondades.

Huuskose abikaas Enni Huuskonen keeldus hakkamast KGB nuhiks oma töökohas Petroskoi Soome Draamateatris. Taisto Huuskosele tehti samuti ettepanekuid KGB-ga koostööks. Täpsemalt ta kirjeldab jutuajamisi KGB ohvitseri Ivan Andrejevitsh Mironoviga, mis toimusid viiekümnendate ja kuuekümnendate aastate vahetuse mõlemal pool. Soome kultuuritegelaste järgi nuhkimine nende külaskäikude puhul oli tavaline nähtus. Huuskonen kirjeldab kuidas talle anti ülesandeks kontaki astuda Soome ajalehe „Apu" peatoimetaja Pauli Myllymäega, samuti taheti andmeid tuntud soome raadio spordireporteri Pekka Tiilikaise kohta. Lõpuks andis Huuskonen allkirja nõusolekule andmete andmiseks KGB-le.

Eriti huvitatud oli KGB isikutest, kellele oli antud luba Soome külastamiseks ja kes olid seal käinud.

Huuskonen suunati uurima, missuguseid muljeid välismaal käinud isikud vahendasid pärast koju naasmist oma tuttavatele ja töökaaslastele.

Taisto Huuskose suurim menu oli tema romaan „Tulimyrski Kannaksella", mis tõlgiti nii vene kui ka eesti keelde. Pärast romaani ilmumist kutsuti ta Nõukogude Liidu Kirjanike Liidu liikmeks ning ta kirjeldab oma kohtamist eri nõukogude kirjanikega, peamiselt aga Konstantin Simonoviga, kes kirjutas „Tulimyrsky Kannaksella" romaanile eessõna.

Lõpuks hakkasid Huuskosed taotlema endale kolimisluba Soome, kus mõlematel elasid sugulased. Pärast pikki vintsutusi pääsesid nad lõpuks — pärast kahekümneaastast nõukogudemaal elamist — tagasi kodumaale.

Taisto Huuskose mälestuste, pealkirjaga „Laps Suomen" ilmumine on tähelepandav, sest see peegeldab teatud muudatust Soome suurte kirjastuste tegevuses.

Seitsmekümnendate aastate algul hoidusid suured kirjastused näiteks Solzhenitsõni teoste väljaandmisest välispoliitilistel põhjustel ning Huuskose mälestusteose taoline raamat oleks jäänud kindlasti avaldamata. Nagu Werner Söderström Oy juhataja Hannu Tarmio nentis õhtulehes „Ilta-Sanomat" Huuskose raamatu ilmumise puhul: „Meie oleme püüdnud venelastele selgeks teha, et Soome kirjastused poliitikast midagi aru ei saa." Praegu on raamatust poodides juba 3. trükk.

HELEN ANN VÕSU

Sündinud Montrealis. Lõpetas Concordia ülikooli 1974. a. B.A. kraadiga cum laude psühholoogias ja Toronto ülikooli arstiteaduskonna M.D. kraadiga 1979. a. kevadel. On praegu St. Michael'i haiglas Torontos kohustuslikul praktikal (internship). Algab oma eriala väljaõpet Toronto ülikooli juures 1. juulil. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

Mõtteid ja pilte Betlem-Avessoni kontserdilt

On see võimalik kujutleda helisid värvides? On see võimalik näha helisid helevalgete, punakollaste või violett-hallide kiirtena või lainetena paiskumas kuhugile kaugele ja kõrgele ja sinna laiali hajumas? Või jälle helisid vabisemas sinkjashalli õrna uduna kuskil nägematu maastiku kohal?

Need on väga võõrad ja kummalised mõtted, mis võibolla kuidagi ei sobi meie konkreetse igapäevasusega. Kuid, kas siis ei või meid ümbritsevat värvide ja helide maailma tajuda n.n. „kuuenda meelega"?

Tundsin nii seda kuuendat meelt elavnevat Betlem-Avessoni vaimulikul kontserdil Peetri kirikus. Inimhääle elav soojus, põimituna instrumendil tekitatud helide elutu jahedusega, tekitas imekaunid helide-värvide maalinguid, — soojast punasest jaheda hallsiniseni. Võimatu, arusaamatu jutt, mõeldakse. Jah; võibolla see on õige . . .

Helmi Betlem, ehk küll juba astunud üle üsna kõrgete aastate tulba, valitseb täielikult oma hääletehnikat, millele lisandub ta hääle soe sametine värv, tugev usuline veendumus ja rahulikult kindel esinemine.

Lembit Avessoni, orelisolistina ja saatjana, tuleb aina imetleda, tema sõrmede väledust, ta harulдast oskust ja maitset oreli registratsiooni ja helivärvide valikul, samuti pedaalikasustamist.

Meie kõrgelt hinnatud ja armastatud helikunstnike paari vaimulik kontsert koosnes kolmeteistkümnest palast, vahelduvalt laulu ja oreli soolonumbritega.

Esimesed kolm pala oli valik jõulumuusikat, millest sissejuhatusena J.S. Bachi „In dulci jubilo" orelil loodi rõõmus jõulumeeleolu. Järgnevalt soololaul L. Avessoni „Petlemma vaiksetel teedel" kõlas kaunilt ja jõuliselt H. Betlemalt.

D'Aquien'i „Noel", pikem jõulupala orelile, L. Avessoni meisterlikus esituses kõlas säravalt ja rõõmsalt, vallutades värvikirevusega kiriku kõrged võlvialused. Kuidas ta suutis sellest võrdlemisi väikesest instrumendist võluda nii palju erisuguseid helide värve? Aga, seda ju suudabki ainult Lembit Avesson.

Järgnevalt kanti ette laulja ja orelisolisti poolt vaheldumisi Händeli „Delila aaria" oratoorumist „Simson", Pachelbeli „D moll Praeludium", Stradella „Kiriku aaria" ja Bachi koraali preelüüd — „Kuule mind, mu Jumal". Tobiase „Jeruusalemma tütred" on muusikaliselt ja tehniliselt väga nõudlik nii lauljale kui saatjale. Mõlemad kunstnikud valisid selle pala esitamisel tumedakõlalised hääle ja oreliregistrite värvid vastavalt algussõnadele: „Ärge nutke mind, vaid nutke iseendid ja oma lapsi".

L. Avessoni uuslooming „Agnus Dei", loodud just selleks kontserdiks, algab raskete, tumedate akkordidega orelil, millele järgneb solist imevaikselt sõnadega „Kristus, Jumala tall, halasta meie peale". Orelisaade muutus kui inimhäälеks, vaevaltkuuldavaks sügavast hingepõhjast tungivaks anumiseks. See helitöö oli nagu kogu kontserdi tuumaks; kuulatati ja tunnetati liikumatult ja hinge kinni pidades inimhääle ja instrumendi helide värvide kokkusulamist.

Järgnes oreli ettekanne koraali preelüüd: „Lunastus on tulnud" anonüümselt heliloojalt.

Lõpuks esitati kontserdi viimane tsükkel, J.S. Bachi kolm imeilusat lühikest laulu: „Mu Jeesus, millist vaeva", „Kõik lõpetud" ja „On möödunud päev".

Tänuga õnnitleme meie kalleid helikunstnikke Helmi Betlemi ja Lembit Avessoni. — Jätkugu neil ikka jõudu laulda ja mängida Taevaisale, kes on neile kinkinud need rohked anded — Jääme lootma, et nad ka tulevikus ei keeldu meiega jagamast neid kalleid aardeid.

L—t.

SUUR VÄLJAMÜÜK avamise puhul

THE LAPLAND SHOP & THE NORTHERN LIGHTS

UUES ASUKOHAS, 2420 Lawrence Ave. E.
Scarboro (4. maja idapool Kennedy Rd.)
TELEFON 751-3201
Äri avamise puhul VÄLJAMÜÜK
KUNI 17. MAINI

PALJUD ESEMED MÜÜGIL SUURE HINNAALANDUSEGA
Näit. Soome aknakatted, „flokati" vaibad, HUMPPILA klaas, puukingad, põdra- ja lambanahad jm.

TERE TULEMAST! TERE TULEMAST!

SURI MINU ARMAS ABIKAASA, ISA JA VANAISA

KARL LAPP

Sündinud 15. juunil 1905 Vana-Kõpus, Viljandimaal
Surnud 7. mail 1980 Torontos

Leinavad

abikaasa ANNE
poeg HAROLD perega
tütar ELSI perega
vend AUGUST abikaasaga Miamis
vend HERMAN abikaasaga Pentictonis, B.C.
vend VILLEM Vancouveris
õepoeg AUGUST Vancouveris

ARMAST

KARL LAPP'i

mälestavad kurbuses

E. AKKER
E. JUUDAS
M. LIIDEMAN
J. JAANSOO abikaasaga
M. NURMING abikaasaga
R. METSLANG abikaasaga
E. HAAB abikaasaga
A. LEPISMAA abikaasaga

OOTAMATA LAHKUNUD KALLIST SÕPRA

KARL LAPP'i

mälestavad leinas

ILSE ja MIHKEL ARGET
ALLI ja JULIUS PRUNSFELDT
EMMI ja ENN EERO

ARMAST

KARL LAPP'i

mälestab kurbuses

EESTI KODU PERE

OOTAMATULT LAHKUNUD KOORILIIGET

KARL LAPP'i

mälestab leinas

EESTI KODU SEGAKOOR

LAHKUNUD AKTIIVSET LIIGET

KARL LAPP'i

mälestavad sügavas leinas

„EESTI KODU" PILJARDI- JA BRIDZHIKLUBI

ARMAST SUGULAST

STELLA JALAKAS't

sündinud 4. jaanuaril 1888
surnud 5. mail 1980

mälestavad leinas

WANT
ELLEN
MARIKA

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103.

EVANGELISATSIOONI teenistus kolmapäeval, 14. mail kell 7 õ. Kõneleb Kersti Pinna.

Cantate Domino LAULUDE ÕHTU taevaminemispühal, 15. mail kell 8 õ. JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. mail kell 11 hommikul. Piiblitund kell 10 hommikul.

VÄLJASÕIDU JUMALATEENISTUS JÕEKÄÄRULE nelipühal, 25. mail kell 11 homm. Teenib koguduse õpetaja. Laulab pühapäevakooli koor Margit Viia juhatusel. Vaimulik orkester Inga Korjuse juhatusel. Einelaud. Sportlikke mänge.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Tortnto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 18. mail kell 2 p.l. leerinoorte õnnistamise ja taevaminemispüha JUMALATEENISTUS armulauaga. Solist Evi Valge, orelil Leida Pilt.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391.
VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 18. mail kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11 e.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb külalisena Ü. Meriloo, segakoor.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, Ü. Meriloo, noortekoor.

HAMILTONIS pühap., 18. mail kell 3 p.l. YMCA saalis piiblitund. Rooma kirja vaatlusi, K. Raid.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.

LEERIÕPILASTE ÕNNISTAMISE JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 18. mail kell 1.30. Laulab pr. Õnne Laikve. Jumalateenistus on armulauaga.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 25. mail kell 1 p.l. LEERILASTE ÕNNISTAMISE JUMALATEENISTUS Peetri kirikus, armulaud. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel, laululehed.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 18. mail kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad: A. Seppur, ja jutl. E. Saraoja.

MEIE ARMAST EMA JA VANAEMA

IDA MARIA SUIT'i

sündinud 14. juulil 1890 Keilas
surnud 7. märtsil 1980 Tallinnas

mälestavad sügavas leinas

POJAD abikaasadega ja LASTELAPSED

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

KARL LAPP'i

Kustund Sinu elutuli,
vaikind hääl, mis armas oli —
ei sõprust matta saa,
mälestus jääb elama!

mälestavad valusas leinas

GRETE ja KARL MIKSON
ERNA ja ANTON RÜÜTELMAN
HEINO VÄLLIK perekonnaga
ARNOLD PALUMÄE perekonnaga
JUHAN LÄTE perekonnaga

ARMAST

AUGUST MAALSTEIN'i

mälestavad kurbuses

MANIVALD EELNURME abikaasaga
ARMILDE POOM

Kaheksa laiba asemel saabus üheksa

WASHINGTON — Iraani valitsus andis välja pantvangide päästeaktsioonil surma saanud Ühendriikide sõjaväelaste laibad, mis toimetati Genfi kaudu Ühendriikidesse. Kogusummas anti välja üheksa moonutatud ja põlenud laipa kuid Ühendriikide võimud kinnitavad, et nad kaotasid aktsioonil ainult kaheksa meest ning üheksas laip kujutab endast mõne iraanlase maiseid jäänuseid.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 18. mail EESTIKEELNE JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. (vahetatud kellaaeg, lätlaste leeriõnnistamine kell 11 hommikul).

Pühap., 25. mail PIHIPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. armulauaga leerilaste vanematele, vanavanematele ja sõpradele.

Pühap., 1. juunil LEERILASTE ÕNNISTAMINE kell 11 homm., solist Irene Loosberg. Ingliskeelne jumalateenistus kell 1 päeval.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 17. mail kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 18. mail kell 1.15 päeval pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur, duettlaule Ingrid ja Evert Söderholm.

Teisip., 20. mail kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Sügavaim kaastunne meie heale sõbrale MAX'ile ja tema perekonnale, ema

IDA MARIA SUIT'i

surma puhul

ENE ja ALF

OOTAMATULT LAHKUNUD

ERIK HÄÄL't

leinavad

Tebitsa kaaslased TARU, RAUDVERE ja MÄNDLA

Südamlik tänu kõigile, kes minu abikaasa

ERIK HÄÄL'e

surma puhul mind mu leinas lohutasid, teda viimsel teekonnal saatsid, ta puhkepaika lilledega kaunistasid ja leinakuulutustega mälestasid. Eriline tänu õp. Andres Taul'ile sõnalise ja dr. Roman Toi'le muusikalise osa eest. Suurim tänu korporatsioon Vironia ja tema liikmetele, Eesti Korporatsioonide Liidu esindajale, koolivendadele ja sõpradele, kes minu abikaasat soojade järelhüüetega mälestasid ja nii rohkearvuliselt tema ärasaatmisest osa võtsid.

LESK

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ☎ 489-8802

Alo Raun 75

8. mail peab Indiana Bloomingtonis juubelisünnipäeva üks Välis-Eesti väheseid eesti keele eriteadlasi, dr. Alo Raun. Sel päeval õnnitlevad teda sõbrad ja õpilased mitmel kontinendil.

Alo Raun sündis tartlaseks rahutul aastal 1905. Tema eluteed ei saa me võib-olla just rahutuks nimetada, kuid see on olnud kahtlemata vaheldus- ja sündmusrikas. Ajaleheartikli raames saame sellest nimetada vaid mõningaid seiku.

Teadushimulise noore tee viis meie kuulsa Treffneri kaudu 1924. a. ülikooli keeleteaduse alal, indoeuroopa ja soome-ugri keeli uurima. Järgmisel aastal leiame noore Reismani (seda nime kandis ta aastani 1935) hoopis konservatooriumis, kuhu jäi kaheks aastaks. Kuid tollal puudusid seal võimalused muusikateaduste õppimiseks ja a. 1927 pöördus noor muusik tagasi keeleteaduse juurde, muidugi ülikoolis. Aastail 1931—33 uurib Raun Ungaris sealset vana kirjakeelt ja murdeid soome-ugri keelte teadusliku võrdlemise huvides. 1935 sooritabki ta juba suulise doktorieksami, olles siis juba tegev ka õppejõuna. 1937—38 rändab ta Saaremaal murdeid uurides, 1938—39 õpetab eesti keelt Turu ülikoolis.

Uurija elus on tähtsaks sündmuseks doktori-väitekirja kaitsmine. Raun oli valinud aine soome-ugri keelte alalt („Zur Komparation in den finnisch-ugrischen Sprachen") ja kaitses oma teesi sõjasuvel 1942 Tartus.

Aasta 1944 viis ta sõjapõgenikuna Saksamaale. Kui asutati Balti ülikool Pinnebergi, oli Raun seal 1946-49 üldise ja soome-ugri keeleteaduse õppejõuks, 1948—49 kaasrektorikski.

Aastal 1949 algab Ühendriikidesse asumisega rahulikum periood. Alates 1952. aastast õpetab Raun Indiana ülikooli juures, kus nimetatakse professoriks 1959 ja töötab eriala-õppejõuna (Uralic and Altaic Studies) aastani 1975.

Need on küll ainult vähesed andmed pikast ja tegevusrikkast elust; Alo Rauna töö ja tegevuse täielik loetelu täidaks lehekülgi. Muuhulgas on ta ka muusikale tänini truuks jäänud samuti kui uurimistööle, mis käib edasi. Kokkuvõtlikult: pool sajandit viljakat uurimis- ja õpetamistegevust, mis peegeldub trükisõnas. Täieliku ülevaate annab sünnipäevaks ilmuv eribibliograafia: tosin raamatut, sadakond artiklit, poolsada arvustust.

Alo Raunale osakssaanud tunnustusigi annaks loetleda. Siinkohal mainigem vaid tema 70. sünnipäeva puhul ilmunud pühendusteost, millele saabus niii palju kaastööd, et nende arvu tuli hakata piirama.

Siinkohal tuleks eriti esile tõsta raamatut „Introduction to Estonian Linguistics", mis valmis koostöös Andrus Saarestega a. 1965. Meie praeguses laialipaisatuses võib seda teost soojalt soovitada välis-eesti nooremale generatsioonile, kelle peamiseks keeleks on inglise keel. Siit leiavad nad oma isade keele kirjelduse, mis tutvustab neid kõige teadmisväärsega kõrgel teaduslikul tasemel ja siiski ka teistel aladel töötajate jaoks ligipääsetavas keeles.

Juubelisünnipäeva puhul on kombeks kingitusi tuua, meie juubilar aga üllatab meid hoopis kingitusega eesti rahvale. Nimelt on tal valmimas eesti keele etümoloogiline sõnaraamat. Niisugust meil tänini pole olnud, ometi on sõnastik, kust saab selgust keele sõnavara täpsemast päritolust, üks tähtsamaid abisid igale keeleõppijale. Tõsi küll, see teos pole veel trükitud, kuid juba selle pioneeritöö lõpuleviimise eest ei oskaks küllalt tänada.

Alo Raun on sõpradele ja kolleegidele tuntud alati abivalmi ja vastutuleliku isikuna. Nõudlik, kuid mitte riiakas, töe ja õiguse taganõudja, kuid mitte päevakajaliste aktsioonide raames, alati asjalik ja tagasihoidlik. On tore teada, et viiskümmend aastat uurimistööd pole teda väsitanud, vaid lubavad nüüdki veel temalt üllatusi oodata. Ad multos annos!

VELLO SALO

Jüri Lina:

Eestis planeeritakse uut küüditamist

300 pealine kuulajaskond jälgis Eesti Majas ettekannet olukorrast Eestis

Eestist abiellumise teel soomlannaga Rootsi pääsenud Jüri Lina, kes kuulub Stokholmis Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse koosseisu, kõneles möödunud neljapäeval Toronto Eesti Majas ligemale 300 pealisele kuulajaskonnale praegusest olukorrast Eestis. Kõneleja esines möödunud nädalal Washingtonis Kongressi Euroopa julgeoleku ja koostöö komisjoni istungil analüüsiga Eesti rahva olukorrast nõukogude okupatsiooni all, kõneles möödunud kolmapäeval Ottawas kohaliku Eesti Seltsi kokkutulekul ning sõitis Torontost edasi Montreali, kus tal oli samuti ettekanne sealsetele eestlastele. Jüri Lina esineb mitmes linnas ka Ühendriikide eestlastele.

Jüri Lina ettekanne venis ligemale kahe ja poole tunniliseks vestluseks, mis jättis hilise õhtutunni tõttu väga vähe aega referendile küsimuste esitamiseks. Ettekanne oli ilmselt hästi ette valmistatud ja paljude näidetega tegelikust elust läbi põimitud, kusjuures dramaatilise vahepalana esitati helilindilt Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse esimehe A. Kippari telefonikõne Stokholmist Tartu haiglasse dissident Mart Niksusele, mis Eesti keskjaama poolt lõpuks katkestati.

Referent peatus võrdlemisi üksikasjaliselt Eesti praeguse igapäevase elu juures, mis kuulajatele on juba üldiselt tuttav, kuna paljud on käinud isiklikult Eestis ning tutvunud sealse olukorraga

ning samuti on paljudel siin käinud sugulased ja tuttavad, kellede kaudu ollakse kursis praeguse eluga Eestis. Üldise tendentsina võiks mainida, et Jüri Lina andis võrdlemisi pessimistliku pildi Eestist ja eesti rahva moraalsest tasemest. Uudismomentidena võib tema ettekandest esile tõsta uue küüditamisaktsiooni kavandamist ja eriliste metsakoolide rajamist alkoholismi tagajärjel noortele tütarlastele sündinud värdjatele, kes Jüri Lina jutu järele on sündinud karvastena ja sabadega.

Ettekandeõhtu avas Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse osakonna esimees A. Nõmmik, kes tervitas referenti ja ütles sissejuhatavad sõnad. Farmeri rõivaid kandev Jüri Lina, kes professionaalse osavusega käsitas käes hoitavat mikrofoni ja kõneles sulavalt vestluse toonis, peatus esmajoones muutunud olukorrast Eestis.

Ta ütles, et Stalini terroriajastu on nüüd ammu möödunud ja KGB käitub inimestega suhtlemisel väga viisakalt.

Ta mainis ka, et N. Liidu võimud tahavad välismaailmale näidata, et nad peavad kinni Helsingi kokkulepetest ja seetõttu tehakse mõningaid järelandmisi. Kuna turiste käib Eestis palju, siis avab see võimalusi ka Eestiga tihedama kontakti pidamiseks ja sealt andmete ja informatsiooni väljatoomiseks.

Jüri Lina kirjeldas pikemalt põrandaaluste kirjastuste tegevust ja esitas koosolejatele tutvumiseks ühe sellise kirjastuse produkte — masinal kirjutatud George Orvelli teose „Loomade farm" ja põrandaaluse ajalehe tiitelkülje. Kõneledes poliitiliste vangide elust, mainis ta, et neile tuleb kirjutada ja nende saatust läänemaailmas valgustada, kuna see kergendab nende elu. Ettekandest selgus ka, et Eestis on mõni aeg tagasi ilmunud eesti põllumajanduse kollektiviseerimisega seoses välja antud dokumentide kogu.

Kavandamisel olevat ka uus küüditamine võimaliku pinevuse korral.

Edasi andis Jüri Lina ülevaate telefonikõnede võtmisest Eestisse ja ütles, et nüüd väliskõned lähevad läbi Eesti keskjaamast. Kui need muutuvad võimudele ebasoovitavaiks, siis need katkestatakse. Ta kinnitas, et välissündmused jõuavad nüüd eestlaste juurde kodumaal, kuna eestlaskond on informeeritud „Ameerika Hääle" kaudu. Mis puutub eestlaste moraali, siis on Eestis palju alkohoolikuid, eriti ka naiste hulgas. Alkoholi ülelliigse tarvitamise tulemusena sünnitavad noored tüdrukud karvaseid ja sabadega värdjaid, keda uuritakse kusagil „metsakoolis".

Rahvas elab petmise, varastamise ja kombineerimise abil ja kes seda ei oska neil on raske läbi saada.

Ta rääkis ka eesti kirjanikest, tembeldades Mati Undi parteikirjanikuks ja imestas, et tema foto üles pandi New Yorgi Eesti Kultuuripäevadel. Referent nimetas kodumaal töötavat VEKSA-t KGB allorganiks, kes kultuurisidemete katte all peibutab väliseestlasi. Oma elust rääkides kirjeldas referent neid raskusi, milledes tal on tulnud Eestis elada.

Küsimuste ja vastuste raamides kirjeldas Jüri Lina telefonikõnede võtmist Eestisse ja ütles, et seda saab teha, kuigi ta jättis sealjuures selgitamata kuidas on võimalik telefoni teel Eestist edasi anda nõukogude rezhiimi vastast informatsiooni. Küsimusele, kas ta kuulus Eesti televisioonis muusikasaadete toimetajana parteisse vastas J. Lina eitavalt. Küsimustele, kust sai J. Lina oma andmed uute küüditamiste kavatsuste kohta Eestis ja kas ta andis need andmed edasi Kongressi komisjonile, vastas J. Lina, et ta on need andmed saanud usaldusväärsest allikast ning ta oli seda maininud ka Kongressi komisjonile.

Referent soovitas ka võimalikult palju Eestisse kirjutada ning valgustada siinsete eestlaste üritusi ja mitmepalgelist tegevust.

A. Nõmmik oma lõppsõnas mainis, et J. Lina kohtas Ottawas olles ka Kanada Helsingi kokkulepete komisjoni liikmetega, kelledele ta andis informatsiooni Eestis valitseva olukorra kohta. Ühtlasi teatas esimees, et tänasel kokkutulekul on võimalik teha annetusi pakkide saatmiseks Eesti dissidentidele. Referenti tänas pr. Henny Aruja, kes ühtlasi soovitas kõigil koosolejatel kirjutada Eesti olukorrast oma piirkonna parlamendiliikmetele.

Helmi Betlemi kontserdi suurepärasele orelisaatjale ja -solistile Lembit Avessonile avaldati tänu roosidaga. Pildil moment, mil Erika Veskimets ütles tänusõnu ja andis roose, ees aplausi andmas Helmi Betlem. Foto: Vaba Eestlane

Avo Kittask Briti Kolumbias

Esines mitmel korral Kamloopsis

Aprilli alul laulis bariton Avo Kittask Briti Kolumbias asuvas Kamloops'i linnas korraldatud iseseisval kontserdil ja kaks korda Mendelssohni oratooriumis „Elias" koos kohaliku sümfooniaorkestriga. Kamloops'i linnas on 60.000 inimese ümber ja seal on suur kunstilise tegevuse põud, mistõttu esinejaid kasutatakse igast küljest.

A. Kittaskil oli neljapäeval iseseisev kontsert, laupäeval ja pühapäeval laulis oratooriumis ja esmaspäeval oli veel töötund lauljatega nn. „vocal workshop", kus ta sealseile lauljaile andis näpunäiteid.

A. Kittask ütleb, et ta kutsuti sinna orkestrijuhi Robert Rykeri poolt, kellega ta tutvus North Bays toimunud kontserdil ja kes Kittaski esinemisest seevõrd vaimustus, et ta ka oma linna külaliseks kutsus.

A. Kittaskil on ees uus esinemine New Yorgi Eesti Meeskoori kontserdil 18. mail, kus tal on muu kava vahele paigutatud pooletunnine esinemine.

Loenguõhtu Vatikani ja N. Liidu poliitikast

Tartu Instituut, sooviga uut eesti doktorit siinsele ühiskonnale tutvustada, korraldas möödunud esmaspäeval Tartu College'is loenguõhtu, kus doktor Leon Tretjakewits käsitas teemat „Vatikani poliitikat venelaste suhtes 1921—1933".

Teatavasti on eesti olude hindamine maailmapoliitikas olnud seotud tema lähedusele Venemaale. Seda võib näha ka Vatikani suhetes Venemaaga, mille osa oli ka Eesti ja pärastise Eestiga. See loeng käsitaski üht perioodi Vatikani — Vene suhetest käesoleval sajandil, mille mõjud ulatasid ka Eestisse.

Lähemal vaatles lektor prantsuse jesuiidi b'Herbigny (1880—1957) vaateid ja nende ellurakendamisest lda- ja läänekirikute ühendamise alal.

Tema taotlused ettevalmistada rooma katolikke vaimulikke nii õelda hea ida kirikute tundmise ja siiski lääne mõtteviisiga, on toonud lektori arvates rohkem head kui halba oikumeenilisel alal. Eesti ulatus see aktsioon peapiiskop Eduard Profittlichi ajal, eriti jesuiidi paater Charles Bourgois' eestvedamisel, kelle tegevusest on ilmunud raamat „A Priest in Russia" inglise ja prantsuskeelses tõlkes, mis oli ka välja pandud.

Dr. L. Tretjakewitch sai tänavu oma Toronto Ülikooli kraadi Euroopa uue aja ja Vene ajaloo alal.

Uurimistööd tegi ta Euroopa ja Ameerika arhiivides, mis baseerub inglis-, prantsus, saksa-, itaalia-, eesti- ja ladinakeelsetel originaaldokumentidele. Doktoritöö käsitleb ülalnimetatud prantsuse jesuiidi piiskop b'Herbingy ideesid ja tegevust. Uus doktor on sündinud 1934. a. Tallinnas, asus oma vanemate ja õega 1941. a. ümber Saksamaale, kust järgnes 1949. a. Kanadasse.

Pärast St. Michael's College'i lõpetamist jätkas õpinguid Toronto ülikoolis, saades 1957. a. BA kraadi.

On olnud aastaid õpetajaks Kanada koolides. Praegu peab loenguid McMaster ülikoolis Hamiltonis.

Skautlike noorte paraad Montrealis

Montreali Virve gaid- ja Kalevi skautlipkonnad koondusid 26. aprillil ühiselt Jaani koguduse kiriku saali jüripäeva pühitsema, nagu see aastate jooksul on välja kujunenud. Montrealis on vähe noori, need vähesed gaidi- ja skaudiealised noored on Alice ja Endel Ruberg osanud liilitada gaidide ja skautide ridadesse.

Alice Ruberg on Virve gaidlipkonna juht ja Endel Ruberg Kalevi skautlipkonna väsimatu hing ja vaim. Skautlikkude mängude hulka on ta osanud sobitada laskespordi, sõjalised mängud, vabadusvõitluse ajaloo ja tubli annuse isamaalist ja rahvuslikku kasvatust. Õigusega võib neid väikseid marssivaid poisse nimetada Endel Rubergi „rügemendiks".

Jüripäeva tähistamine algas lippude sisse toomisega, sellele järgnes ühislaul „Kaunistagem eesti kojad kolme koduvärviga", palvus hundude poolt ja Helle Leitham luges ette sõnasillas kodumaale J. Liivi luuletuse „Ma lillesideme võtaks . . ."

Skm. Endel Rubergilt järgnes lühike ülevaade jüripäeva mõttest.. Selle järel Kalevi lipkonna vanem skm A. Soom luges Kanada Skaudimaleva käskkirja ette.

Montreali noortest said hoolsuse märgid hundud Allan Sutt ja Jaan Kukk, eeskujulikuks skaudiks tunnistati Toomas Altosaar.

Peale selle olid hundud ja gaidid igaüks sooritanud mitmel alal erikatseid.

Ülemaailmne Eesti Skautide Liit annetas Mart Pedriksile skautliku töö tunnustusena Põhjatäht II järgu medali. M. Pedriks on olnud aastaid oma kolme pojaga Montreali skautide majanduslike murede hooldajaks ja skautlike ürituste organiseerijaks.

Jüripäevaparaadil anti üle ka major Erich Kõivi rändauhind parimale laskurile,

mis langes Toomas Altosaarele, kellele langes ka Eesti Üliõpilaste Koondise rändauhind kui parimale 1980 laskurile kolmest asendist Kanada Eesti Skaudimalevas.

EKN esindajana tervitas prof. Mart Puhvel, Montreali Eesti Võitlejate Ühingu esindajana E. Ani andis üle kinnise ümbriku Rootsi suurlaagrisse sõitjaile. Suurlaagrisse minejaid on neli gaidi: Helle Leitham, Pille Leitham, Ülle Leitham ja Linda Kukk ning kolm skauti: T. Altosaar, M. Teose ja skm E. Ruberg, hundudest kaks: Allan Sutt ja Jaan Kukk.

ÜKSIK MEES

otsib tuba koos köögi ja autogaraashiga Lääne-Torontos.

Hel. õhtuti pärast kell 6

tel. 255-2037

KRUNT MÜÜA

Jõekäärul, ½ aakrit

Küsitav hind 12.000.—

Helistada igal ajal tel. 782-6443

Paljud eestlased majaomanikud ei tea,

et teen igasuguseid raud- ja puuaedu

kruntide ümber.

B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

MÜÜA JÕEKÄÄRUL

suur ja korras krunt

Lembitu avenüül

Tel. 698-1160 õhtuti

Demonstratsioon Kanada ühtsuse kasuks

Toronto linnavalitsuse ja etniliste rahvusgruppide keskorganisatsioonide algatusel on kavandamisel suurem rahva kogunemine Ontario parlamendihoone ees, laupäeval, 17. mail kell 12 päeval, Kanada ühtsuse alalhoiu pooldamiseks. Moodustatud on vastav organiseeriv toimkond, mille esimeheks on linnavolinik Tony Ruprecht. Loodetakse, et Toronto elanikkond võtab sellest rahva kogunemisest suurel arvul osa.

Parlamendihoone eest liigutakse ühises rongkäigus raekoja platsile, kus selgitatakse Kanada ühtsuse vajadust ning tähtsust ja esitatakse vastuvõtmiseks apell Quebeci rahvale, et ta ei hääletaks René Levesque ettepaneku poolt 20-al mail. Üks meeleavalduse aktiivsemaid organiseerijaid on Poola Ühingu president E. Szymanski.

Royal Trust

REALTOR Royal Trust "THE SIGN THAT SELLS"

ISIKLIK

professionaalne teenimine

KINNISVARA OSTU VÕI MÜÜGI KORRAL

MILVI SILM

898 Markham Road, Scarborough, Ontario M1H 2Y2

438-1020, kodus 431-2920

BRIAR WOOD Chevrolet Oldsmobile Ltd.

321 Lakeshore Rd. W. Mississauga

Uued autod — pruugitud autod veoautod

Müügid ja rentimine

Helistage meie esindajale: BILL KUNNAS. Telefon kontoris: 416-278-3365, kodus: 416-621-5091

EINO KURIS

AIANDUS

Ilupõõsad enelad

Kevadega koos on saabunud jälle istutamisperiood. On aeg teha ilupuude, põõsaste, okaspuude, lillede jt. valikud. Eesmärgiks olgu sobivate ja meeldivate taimede istutamine koduaeda.

Enelad moodustavad huvitava ilupõõsaste grupi, kuhu kuulub 16 erinevat liiki. Mõned nendest kasvavad isegi Kanada põhjapoolsetes osades, osale on Kanada nende kodumaaks. Nad ei ole mulla suhtes eriti nõudlikud, kasvavad päikesepaistes ja ka varjatud aladel.

Nagu teame on Kanada ja Ühendriigid jagatud klimaatiliselt kasvupiirkondadeks (Plant Hardiness Zones). Kaugel põhjas on piirkond Oa aga Vancouveri lähedal 9a, Toronto asub piirkonnas 6a. Põhjapool Torontot on 5b ja Simcoe järve piirkond on 5a, kuhu kuulub ka Ottawa. Barriest lõunapool on märgitud isegi väike maa-ala 4b.

Enelad on väga erinevad kliima suhtes, osa nendest kasvab piirkonnas 2, teised aga piirkonnas 5 ja soojematel aladel.

Kõige populaarsemaks ja mõnede arvates isegi kõige kaunimaks lehtpõõsaks on valgete õitega enelas „Vanhouttel" (ing Bridal Wreath). Selle maksimaalseks kõrguseks on 5 jalga ning edeneb rahuldavalt poolvilus. Kasvatatakse tänapäeval arvukalt nii ilu- kui ka hekipõõsana. Preerias ei ole talvekindel (Edmonton piirkond 3a). Pärast õitsemist lõigatakse väga vanad (tume pruunid) oksad. Eneles „Anthony Waterer" ja sellele lähedane „Froebelii" (eelmisest kõrgem) sobivad kasvupiirkondadesse 2b kuni 9. Maksimaalseks kõrguseks on 2 jalga.

Õitsevad juulis roosade või punaste õitega, leiavad sageli kasutamist maja seina ääres igihaljaste vahel.

Õitsevad sama aasta kasvudel, seepärast lõigatakse kevadel enne õitsemist 10 kuni 15 tolli kõrguselt maha. Pärast õitsemist lõigatakse kohe vanad õied, selle tulemusena õitseb veel kord enne sügise saabumist.

Eelmise kahe taoline on ka enelas „Crispa". Uuena esineb 2 jala kõrgune enelas „Goldflame". Kevadel on selle lehed kollased, hiljem muutuvad kirjuks ja roheliseks, millele järgnevad tumepunased õied. Manitobast tuleb seal aretatud madal roosade õitega „Rosabella". Puukoolide hinnakirjades lisaks eespool nimetatuile esinevad ka veel enelad nagu „Garland", „Halward's Silver", „Sanssouci", „Snowhite", „Korean" j.t.

Olümpiamängud ja poliitika

STOKHOLM — Juba esimesi olümpiamänge 1896 tabas boikoteerimise ähvardus. Sakslased ähvardasid eemale jääda, kuna neil oli arusaamatusi inglastega.

1912 tekkis poliitiline pahandus ühenduses Soome osavõtuga Stokholmis. Tsaari-Venemaa ei nõustunud, et Soome esineks oma lipu all.

Aga kõige (kuri)kuulsam olümpiaad toimus Berliinis 1936 Hitleri kaitse all.

Film sellest kestis kaks tundi ja näitas kuidas sakslased tegid mängudest hiiglasliku propagandanumbri. Film valmis 1938, kusjuures seda peeti suureks filmisündmuseks. Poliitilistel põhjustel pole aga seda filmi varem Rootsis näidatud ja näidati niiüd seoses Moskva olümpiaadiga käimasolevate ägedate vaidluste taustal. Pärast natside olümpiaadi on poliitika seganud veel mitmeid mänge.

1956 loobus kolm riiki osavõtust Ungari okupeerimise tõttu. 1968 toimus olümpiaad Mexico Citys. Pisut enne mängude algust lasti seal maha mitusada demonstranti.

1972 mõrvati Müncheni olümpiakülas peaaegu kogu Iisraeli esindusmeeskond. 1976 boikoteeris 22 Aafrika riiki olümpiaadi protestiks rassismi vastu.

Kas olümpiamängud on kunagi olnud poliitikast vabad?

EPL

Hon. Pauline McGibbon, Adrienne Clarkson, Darryl Sittler, Pierre Berton

Teil on palju ühist nende inimestega.

Teie avalik raamatukogu. Ka nemad kasutavad seda. See on koht, kus antakse vastuseid küsimustele — kõigile küsimustele. See on koht, kuhu te võite tulla ja seal mõnuleda. Näiteks võite teha valiku oma emakeelsete raamatute ja ajalehtede hulgast.

Teie raamatukogus on ka heliplaate, filme, fotosid, teatmeteoseid, õppevahendeid ja loomulikult raamatuid. Kõike seda võite teie leida teie avalikus raamatukogus, mis on kohtamispaigaks teile ja nendele inimestele, kes on võimelised andma vastuseid teie küsimustele. Avastage meid!

Ontario

Reuben Baetz, Minister of Culture and Recreation

William Davis, Premier

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

52.

— Siin põrandal võib rääkida, kuna pole mikrofone, sosistas Lindsten Eeva kõrva. — Vaata nüüd, asi on selline, et keegi ei tohi kahelda midagi Tiitsust, muidu võib kõik minna untsu . . .

— Meid ei ole vaja karta, me aitame heameelega, et ta saaks päästetud, sosistas Eeva tagasi ja surus oma suure rinna tihedalt Lindsteni vastu.

— Nüüd ei tohi ükski soomlane märgata,et Tiits on eestlane. Ta rääkimine paljastab selle siiski kohe. Katsu nüüd seletada Ritulegi, et ta ei räägiks Tiitsuga kellegi soomlase läheduses. Ta on ise juba vähe võtnud ja on nii rõõmus kuna nüüd on viimane õhtu, mistõttu ta võiks end tahtmatultki paljastada . . .

— Ma saan aru küll, nõustus Eeva. — Küll ma räägin ka Ritule.

— Aga tee seda nii, et mitte keegi teine lauas midagi ei kuuleks ega imestaks. Minge kasvõi tualettruumi, sinul on nüüd suur vastutus.

Eeva lubas asja korraldada. Lindten pidas siiski vältamatuks veel seletada:

— Laseme Tiitsul nüüd päris vabalt pidada lõbusana viimast õhtut. Mina valvan, et ta tantsitab ainul eesti ja vene tüdrukuid. Neist ei ole mingit ohtu, kuna nad ei tule samale laevale. Nad võivad päris vabalt märgata, et Tiits on eestlane. Mina hoolitsen, et see ei selgu soomlasile. Need on ohtlikud.

Eeva ütles uuesti, et ta mõistab täiesti olukorda. Tantsulugu lõppes, pöörduti tagasi lauda. Hetk hiljem Ritu ja Eeva näisid eemalduvat tualettruumi suunas. Lindsten raporteeris Vuotilaisele ja konstaablile „mõistuse pähe rääkimise" tulemusist.

— Nüüd me võime olla täiesti vabalt, kuna Vuotilainen ei sekku soomlastega. Aga neid ei maksa üldse hakata püüdmagi, sest seda sorti on kodumaa otsani täis.

Vuotilainen pidas vabatahtlikult ja hoolikalt antud juhiseid ja Lindsten ei leidnud isegi põhjust neist erandeid teha. Õhtu oli siiski igal viisil halb: sobivat seltskonda ei näinud leiduvat.

— Me oleme kuidagiviisi valel turul, tõdes Vuotilainen. — Üks kõõrdsilmadega tasa-astuja oleks saadaval, aga see näib olevat ka kõik. Kui katsuks kirikukoori liikmeid rahuldada.

— Sina võiksid seda püha gruppi rahuldada, mitte mina, tegi Lindsten märkuse. — Aga ega minagi ei tunne õiget kutsumust sisemisjoniks. Mis oleks kui asuksime ümber sinna Virusse?

— Sobib hästi, nõustus Vuotilainen, kes samas pilku tõstes märkas oma hirmuks Ritut uuesti lauale lähenevat, seekord siiski Lindsteni poole.

— Ma tulin tantsima kutsuma. Kas saan luba?

Lindstenil ei jäänud muud üle kui nõustuda. Vuotilainen ohkas kergendunult kui oht oli möödas.

— Nendest ei pääsegi lahti, nohises Lindsten lauda tagasi tulles.

— Ma olin lihtsalt sunnitud lubama, et me läheme nende ruumi väiksele õhtujoogile. Ma eksisin öeldes, et me olime just lahkumas virusse ja sellest see algas.

— Ritu seletas, et nemadki on juba magama minemas, kuna kellaaeg on nii hiline. Homme on raske reisipäevgi.

— Ta nõudis, et me astume magama minnes nende laagrisse sisse, muidu nad tulevad meie ruumi head ööd soovima. Ma katsusin olla väga ehmatanud ja seletada, et seda nad ei tohiks mitte ühelgi juhtumil teha. Ma ei saanud muud lubada kui, et me hüppame nende juurde sisse, kuna meilgi on vaja varakult magama minna. Eriti sinul kel on hommikul veel mitu asja vaja **korraldada.**

— Noh, läheme siis kohe, siis jõuame pärast veel Viru ööklubisse. Muidugi ei tule sellestki enam midagi, ütles Vuotilainen.

Naised olid lubanud kohe taksoga hotelli sõita. Lindsten oli pidanud targemaks öelda, et ta tuleb Tiitsuga kümme minutit hiljem. Ritu avaks oma toa ukse täpselt kell 23.00, et meestel poleks vaja koputada. Tuleks kelladki samaks seada.

— Nagu mõne tulistamisaja määramiseks, irvitas Lindsten asja seletades.

Sõbrad jätsid konstaabli Galijaga istuma. Konstaabel omalt poolt pani Lindstenile ja Vuotilaisele südamele, et nad ööklubist naastes tuleksid tema uksele koputama ja rääkima kuidas kõik korda läks.

— Kui nimelt ilma naisteta tulete. Kuid küll võite naistegagi tulla, aga siis on teil kiire oma laagriplatsile. Ärge Galijast hoolige, näete et on korralik kaup. Ega Suntisestki pole vaja välja teha, kui see on selle oma rektoriga sinna pesa teinud. Aga ma olen tõesti kuradi uudishimulik kuulmaks kuidas te olete amatsoonide käest pääsenud.

Jälgides õiget hetke astusid Lindsten ja Vuotilainen lifti juurest koridori ja otse tuttava ukse poole. Selle taga oli päris kindlasti olnud Ritu kõrv samme kuulatamas. Kui mehed jõudsid korrusevalvuri kohale, lendas uks selili lahti ja Ritu rõõmus hääl palus tulijad sisse. Korrusevalvur ei pidanud vajalikuks midagi öelda.

Ritu oli juba jõudnud hommikumantlisse pugeda. Innukalt vedas ta ukse nii tugevasti kinni, et kogu korrus kajahtas.

— Me võtame vaid väikesed „öömütsid", seletas Lindsten juba ruumi astudes.

Eeva oli olnud veelgi nobedam. Ta oli juba oma voodis, läbipaistev roheline nailonsärk seljas. Riietusese ulatus vööni, kui ta nõjatus oma küünarnukkidele. Laua ootasid konjakipudel ja kaks klaasi.

— Meil ei ole veelgi rohkem kui kaks klaasi, sädistas Eeva. — Vala neisse mõlemisse ja anna teine siia, kamandas ta Lindsteni.

See tegi oma tööd nagu kästud. Eeva ulatas käe klaasi vastu võtmiseks. Laiast kaelaaugust paljastus pooleldi suur rind.

— Tule siia istuma. Aga enne anna teine klaas Ritule ja . . . ja võõrale, ergutas Eeva.

Lindstenil ei aidanud muud kui teha käsukohaselt. Tiits-Vuotilainen ja Ritu said oma klaasi, ta istus voodi servale, võimalikult ettevaatlikult, ainult teise tagumiku servaga. Eeva hakkas öösärgi all siiski mehele ligemale vajuma. Lindsten tõmbas taskust märkmikulehe ja kirjutas sellele „ole ettevaatlik, mikrofonid. Tiitsu nime ei tohi nimetada."

Ta näitas paberit Eevale, kes arusaadavalt noogutas ja viis paberi selle järel tugitooli istunud Vuotilaisele. Ritu oli asetanud end tugitooli käetoele ja silmitsedes kirjutust mõlemad noogutasid arusaadavate nägudega.

Lindsten läks tagasi istuma voodi servale, sama ettevaatlikult kui varemaltki. Eeva oli juba tühjendanud poole konjakiklaasist ja ulatas jäägi Lindstenile. Küünarnukkide varal Eeva liikus üha lähemale mehele ja rõõmustus äkki:

— Aga vannitoas ei ole kindlasti . . . Seal nad võivad . . .

— Võivad mida? Lindsten ei olnud leidnud tera.

— Päris vabalt. Seal ei ole kindlasti midagi, kui paneme veel uksegi kinni. Eeva tegi tumma suuga rääkimise liigutusi ja näitas sõrmega seintele.

Lindsten tajus: Eeva arvates vannitoas võis vabalt rääkida mikrofone kartmata. Kuid ta ei tundnud tädi tehnikat. Ta eksis sellega nõustudes:

— Muidugi, seal muidugi . . .

Ta sai samas oma eksitusest aru, aga oli juba liiga hilja. Eeva hakkas juba sundima Ritut ja Tiitsu minema kindlamale pinnale:

— Hei, minge te sinna. Seal te võite päris vabalt . . . Minagi tulen siis vestlema, aga ega samaaegselt me kõik ei mahu sinna.

(Järgneb)

Karl Leopold Marley juubeliks

Andmed kaugest minevikust räägivad, et meie vanaisad olid vennad, kes kasvasid Haapsalu lähedal „Valgeväljal" põlismändide all. Olime nendele järgnev kolmas põlv, keda peetakse veel kõige suurematekssugulasteks.

Tuntud ingliskeelne kõnekäänd ütleb — „Let us survive a hundred and five", ja Sinul sinnamaani on veel ainult viisteist aastat minna, milline eesmärk Sinu teotahtelises rühis ja raugematus usus elusse ei ole sugugi võimatu, ja enamus okstest meie sugupuul näitavad sajale lähenevaid aastaarve paljudele meie suguvõsa liikmeist.

Sinu sugulasil siin Willowdale'is meie kodus oli ülimalt heameel sel päris õigel päeval — üheksakümnendal sünnipäeval Sind õnnitleda, pisut hilinenult Sulle ja Elsale õnne soovida teie kuuekümnenda pulmapäeva puhul ja esmakordselt tervitada meie sugulast kallilt kodumaalt. Sel suurel sündmusel oli Sul palju elutarkusi meile jagamiseks.

Sa sündisid 5. mail 1980. aastal Haapsalus viielapselises perekonnas — kaks venda ja kolm õde, kelledest üks õde, Melita, peale arstiteaduse lõpetamist Tartus kodumaa iseseisvuse algaastail Egiptusesse misjoniarsti raskele tööpõllule siirdus.

Oma viiendale eluaastale lähenedes kolisid koos vanematega Tapa lähedale Moe mõisa. Kümneaastasena koos vanematega sai Tallinn uueks elukohaks, kus aastate möödumisel Nõmmel ühes noorte meeste piiblitunnis ühe vanema uskliku eestpalvetamisel toimus Sinu usuline ärkamine. Siirdusid Lõuna-Venemaale misjonihaiglasse sanitarina töötama, kust läksid Saksamaale piibliseminari, millised õpingud katkestas Esimese maailmasõja puhkemine. Edasi teenimine tsaari kaardiväes Peterburgis ja pärast sõja lõppu tagasi kodumaale, kus töötasid Eesti sõjaväe inseneri-pataljonis esialgu staabi vanema kirjutajana ja hiljem veltveeblina.

1919. aasta lõpul abiellusid Kärdlast, Hiiumaalt pärineva Elsa Sõlg'iga. Vaimulik töö viis Sind kaugele väljaspoole kodumaa piire, kus siirate tutvuste loomisel ja uslik-õpetlike kõnede tagajärjel majanduslikku abi ilma küsimata kokku voolas, kui tuhande istekohaga Immanueli kirik Tallinnas oli kerkimas, millises koguduses oli kaugelt üle tuhande hinge.

Sinu algatusel, eestvedamisel ja juhtimisel on ilmunud mitmesuguseid usulisi ajakirju, oled kirjutanud terve rea huvitavasisulisi lühemaid jutustusi ja paljudes paikades üle Eesti tekkis Su kutsumisel ja äratamisel usulisi ühinguid. Vabakoguduse asutamine ja Immanueli kiriku püstitamine olid Su elutööks Eestis.

1947. aastal New Yorgi eestlaste nelipühikoguduse vanema kutse peale asusid Rootsist Ameerikasse, kust tihti käisid Torontos Vabakogudust teenimas. Hiljem soetasid oma ustavale eluseltsilisele ja õele, Melitale, ühise eluaseme Chicagos.

Sul jatkub alati tulusaid elukogemusi meile jagamiseks, Su reisijutustuste paun on ammutamatu, Su tõekspidamised igapäevaseks eluks piiramatud ja Su ilumeel lõuendile panduna toob siirast rõõmu ja säravat ilu paljudesse eesti kodudesse.

Sinu veerevas õhtupäikese kullas sugulased nii ligidal kui kaugel paluvad — Kalla kallis Isa käsi rahu tema südamesse, et ta iial ei väsiks — ja loodame, et vahemaa oleks veel üsna suur Su õhtupäikese ja selle joone vahel, kus maa ja taevas kokku puutuvad.

ROMAN MARLEY

„Tulimuld" alustab 31. aastakäiku

Hiljuti ilmus Lundis „Tulimulla", eesti kirjanduse ja kultuuri ajakirja uue, s.o. 31-se aastakäigu avanumber. Sisuks on, nagu tavaliselt, artiklid mitmesugustelt aladelt, luulet ja ilukirjanduslikku proosat. Selles numbris vaatleb V. Kõressaar August Gailiti loomingu teekonda, A. Vilms vaatleb eksliibriseid koguja vaatekohalt, P. Reets käsitleb E. Rüga kunsti, G. Ränk refereerib dr. F. Oinase rahvapärimuste uurimusi, E. Uustalu arvustab Arvo Mägi ajalooraamatut jne. Proosapalaks on K. Ristikivi humoristlik lühijutt „Tarzan". Jätkub ka Ristikivi ja Kangro kirjavahetus romaanist. Seekord on kaasas rohkesti pilte.

Sissejuhatavas artiklis annab toimetaja ülevaate ajakirja möödunud kolmekümnest aastakäigust. Selles on esile toodud andmeid ajakirja siiani 135-s numbris, 8 568-l leheküljel avaldatud kaastöö iseloomu, laadi ja autorite kohta. Näeme üllatavalt suuri arve: kokku 1981-l korral on avaldatud kaastööd 412 autori sulest.

See kokkuvõte „Tulimulla" senise tee ja töö kohta viitab ühele meie kultuurielu tähelepandavamale saavutusele eksiilis. See peaks üles kutsuma kõiki meie kultuuritahtelisi ja -huvilisi ajakirja tellima ja seniseid saada olevaid aastakäike hankima, nii kaua kui see on võimalik. Ajakirja talitus palub teatada, et käesoleva aastakäigu hind on Kanadas $18.—. Tellida saab aadressil: B. Kangro, Skördevägen 1, 222 38 Lund, Sweden. Aastas ilmub neli numbrit.

RESERVEERIGE NÜÜD APEX-LENDUDELE HELSINGI

7—180-päevase reisi sõiduhind annab teile võimaluse nautida Soome suve 180 päeva jooksul. Kui aga teie aeg on piiratud ja teil on lühem puhkus, siis võite ka 7 päeva puhkuse järel koju sõita.

- ★ Suvehooaeg: 1. 6. — 31. 8.
- ★ Talvehooaeg: 1. 9. — 31. 5.
- ★ Miinimum reservatsiooni aeg: 30 päeva enne
- ★ Maksu tähtpäev: 30 päeva enne ärasõitu
- ★ Lastepiletid: 2/3 täiskasvanute piletihinnast (2—11-aastased)
- ★ Sülelapsed: 10% täiskasvanute piletihinnast (alla 2-aastased)
- ★ Tühistamismaks: $50.00
- ★ Hinnad järgmistest linnadest Helsingisse, Turusse või Tamperesse.

Ülalnimetatud hinnad on ametlikud ja õiged.

	TALVEHOOAJAL	SUVEHOOAJAL
MONTREAL	$597.—	$776.—
TORONTO	$630.—	$810.—
VANCOUVER	$765.—	$944.—

Võtke ühendust oma reisibürooga või järgnevate Finnair'i büroodega

FINNAIR

8 King Street East
Toronto, Ont.
M5C 1B5
(416) 362-1511

625 President
Kennedy Ave.
Montreal, Que.
H3A 1K3
(514) 282-1173

Reserveerige meie kaudu kõikidele ülalpool mainitud lendudele! Helistage:

KOHO TRAVEL

TELEFON (416) 485-9437
või AINO KAING, 757-5080

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ontario M4P 1K1

KORRALDAME HOTELLIDE RESERVATSIOONE, AUTODE RENTIMIST, RINGSÕITE (SIGHT-SEEING TOURS)

Ontario Provintsivalitsuse poolt loaga varustatud. Litsentsi nr. 1141985.

Seda kõike on võimalik reserveerida ainult ühe telefonikõnega.

Korraldame viisasid ja passe.

RESERVEERIGE ÜLALNIMETATUD LENDUDELE SOOME EESTI REISIBÜROO KAUDU ja „CHARTER"-lendudele mujale EUROOPASSE (Amsterdam, Kopenhaagen, Frankfurt) alates $459.—

KIWI TRAVEL

TELEFON 466-4813
TORONTO EESTI MAJA, 958 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4K 2R6

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 362-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

VABA EESTLANE

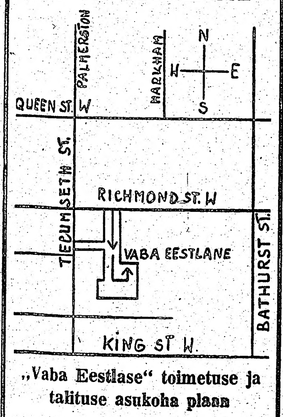

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont. M2M 1Z7
Telefon: 223-0080

Hillside Bakery and Delicatessen

2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen

Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt

Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
Esmasp. suletud.

Danish Custom Furniture

Esmajärgulised tiikpuu-mööbli kavandajad ja valmistajad
OTSE VABRIKUST 25 LE PAGE COURT
A. Jensen & Son Limited Telefon 636-9811

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

Victoria Day ja Kuninganna Sünnipäev, 19. mai, 1980

Esmaspäeval, 19. mail ei toimu jäätmete kogumist.

Normaalne esmaspäevane kogumine toimub TEISIPÄEVAL.

Normaalne teisipäevane kogumine toimub KOLMAPÄEVAL.

Kolmapäeval, 21. mail EI toimu AJALEHTEDE ja suuremate esemete kogumist (külmutuskapid, tugitoolid, madratsid, puumaterjal, oksad jne.).

Laske oma ajalehed ja suuremad esemed ära viia kolmapäeval, 28. mail.

Meeletuletus: Torontos on 16 Recycling Depood klaas- ja metallpurkide ümbertöötamiseks. Lähema informatsiooni saamiseks helistage 367-7850.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 13. mail 1980 — Tuesday, May, 13, 1980

KIREV MAAILM

HELSINGI — Ikoonide salavedu N. Liidust Soome on võtmas üha suuremad mõõtmed. Siiani on toll konfiskeerinud umbes 300 Londonisse edasi saatmisel olevat ikooni. Vainikkalas tabati Ula-Volta diplomaadipassiga liikunud naine 40.000 rubla salaveokatsel. Ametivõimud arvavad, et Moskvasse teel olnud naise rahad olid mõeldud „hämaruses" tehtavaiks operatsioonideks. Ikoonide veol on viimaste nädalate jooksul tabatud juba seitse aafrikalast, ka üks Singapore diplomaadipassiga reisija, kes katsus suurekogulist ikooni salaja välja tuua. Konfiskeeritud ikoonide väärtus tõusvat üle veerand miljoni dollari. Diplomaadipassiga salakaubitsejail ei olnud kaitset Soomes.

N. YORK — Kirikuprotsess on tekkinud bulgaarlastel. Bulgaarlased ehitasid 1947. a. 101. tänavale kiriku, kuid nüüd on saatnud Bulgaaria kommunistlik valitsus siia oma ametniku, kes kiriku on üle võtnud ja keelanud jumalateenistuste pidamise. Kirikuvalitsusse olevat sisse pugenud ka teisi kommunistlikkke tegelasi. Asi tuleb kohtus arutamisele.

MOSKVA — USA saatkond Moskvas on aastate jooksul avastanud u. 500 venelaste poolt saatkonda asetatud mikrofoni. „Rekord.. saavutati siis, kui avastati mikrofon ühe diplomaati apsatis. Arvatavasti oli venelasest koristaja viinud kinga salaja koju, kus see „prepareeriti".

NEW YORK — Uus „moevargus" on tekkinud New Yorgis, kuid ka Newarkis. Nimelt on nakatud varastama tänavasillutistelt luugiaukude katteid. Need kaaluvad 100 naela. Arvatakse, et katteid müüakse vanametalliks. Linnale maksab iga luugikatte asendamine 125 dollarit.

LON ANGELES — Bensiinikriisi haritipul mõni kuu tagasi teatavasti paljudes kohtades müüdi bensiini paaris ja paaritute numbrite alusel. Ühes Kalifornia linnas pandi tollal teeäärses sööklas välja silt: „Bensiinijaama meestele antakse süüa ainult paaritute numbritega kuupäevadel."

BONN — Maailmarekordi lõi parlamendi kõnede alal Lääne-Saksa rahvasaadik Friedrich Hölscher (FDP), kes kõneles ainult 30 sekundit. Ta ütles, et eelkõneleja on juba kõik ära ütelnud ja et sellele vastuvaidleja jutt ei kannata kriitikat ega vääri sõnavõttu ning istus siis maha.

NEW YORK — Koduloomade pidamine vähendab südamehaigusi, arvab dr. Erika Friedman, kes on American Heart Association uurimisala arst. Ta kinnitab seda väidet ka statistikaga. Põhjus: koduloomade pidaja hoolitseb ja muretseb niivõrd rohkelt oma koduloomade pärast, et tal pole küllalt aega oma tervise üle muretseda.

TOKIO — Jaapani teised viisikud elasid üle oma esimese öö-päeva elus, Lõuna-Jaapanis asetsevas Kagoshima haiglas. Lastest kaks on poisid, kolm tüdrukut ja kaaluvad igaüks 1100 grammi. Laste ema oli võtnud sigimist edutavat ravimit, kuna tal seni lapsi ei olnud ja isa oli juba sellega leppinud, et naine on sigimatu. „Minu naine tegi head tööd," oli abielumehe esimene kommentaar. Ka Jaapani esimesed viisikud sündisid samas haiglas ja on nüüd juba lasteaiaealised.

LONDON — Jules Verne 80 päevaga ümber maailma reisi võite nüüd korrata. Londoni reisibüroo Travel Promotions võimaldab selle üsna lähedase täpsusega. Peamine vahe on selles, et maailmareisi teete 80 päeva asemel 33 päevaga, kuna liiklusolud on paranenud. Reis algab Londonist, siirdub Pariisi, sealt Brindisi Itaalias, edasi Aleksandriasse, Bombaysse, Kalkuttasse, Singapuri, Hongkongi, San Franciscosse, Salt Lake City'sse, New Yorki, Iirimaale, Liverpooli, Londoni. Reisi hind on 11.000 dollarit.

Peetri koguduse segakoor Cantate Domino korraldas oma tavakohase kireva õhtu teemal „Cantate Dominoga mälestuste radadel". Pildil koori naisliikmeist moodustatud koor laulmas Charles Kipperi juhatusel.

Foto: Vaba Eestlane

Lasteaed lõpetas kooliaasta

15 last lõpetasid eesti lasteaia

Möödunud laupäeval toimus T.E.S. Lasteaia lõpupidu, millega tähistati ühe õppeaasta lõppemist, aga ka emadepäeva ja kevade saabumist. Eesti Maja suures saalis oli vanemaid ja vanavanemaid, kes sellele päevale kaasa elasid kuna gaidid kinnitasid igale ruumi sisenejale emale rinda lilleõie. Eesti Maja suures saalis oli väga huvitav näitus klasside kaupa üles seatud tehtud õppetööst, kus ilmnes leidlikkust, kunstimeelt ja oskust selle rakendamisel.

Peo avas lasteaia juhataja Ilve Vaikla, kes möödunud õppeaastat iseloomustas kui huvitavat ja töörohket aastat. Tänasel emadepäeval soovis ta jõudu ja õnne kõigile emadele, et nad jõuaksid emakeelt oma kodudes edasi arendada.

U. Petersoo nimetas oma palves mitmesuguseid päevi, millest ilusaim on kevadine emadepäev, kus lapsed viivad emadele lilli, et väljendada oma suurimat südamearmastust.

Arvukas lastepere laulis ühislaule, IV ja V klasside õpilased ja nooremad klassid kumbki ühe laulu.

Viies klass esitas luuletuse, kus iga nelik esitas ühe salmi pühendusluuletusest emale. Kolmas klass esitas kaks hoogsat laulumängu. Väike Randar Puust laulis hea esinemisjulguse ja kindlusega laule, Leida Mäe esitas paar meloodiat oma väikesel kandlel, Pilvi Leesment klaveril ja teisipäeva ning neljapäevased õpilased „Seitse paid". Kõik kava oli emadele pühendatud sisuga.

Tänavustele lasteaia lõpetajaile anti pidulikult läbi lillepärja astudes kätte lõputunnistused ja pandi kaela lasteaia lõpumärgid. Lasteaia lõpetasid Andres Abe, Marcus Kolga, Mark Loit, Mark Tabur, David Hogg, Kalju Kurm, Tarmo Saks, Sven Linkruus, Hanno Raudsepp, Leida Mae, Ingrid Laar, Taimi Petersoo, Merike Purje, Peeter Noolandi ja Erik Noolandi.

Kõnes lõpetajaile lasteaia abijuhataja Maret Pajo vaatas möödunud aastale, kus õppemeetod läks mängudest üle õppimisele, kus viimases klassis oli juba kodutöödki ja õpilased püüdsid omavahel rääkida eesti keelt.

Ta arvas, et kui noored selliselt edasi töötavad, neist saavad kord head inimesed ja soovis neile õnne edaspidiseks.

Üheks osaks kavast oli diapositiivide programm lasteaia tegevusest. Jaak Järv demonstreeris lasteaia senist tööd, millest praegu lõpetatud oli 17. õppeaasta. Möödunud õppeaastal oli 91 last, kes õpisid 15 kasvataja juhatusel.

Diapositiivide kaudu anti küllaltki põhjalik ülevaade tegevusest kuigi väline valgus tuhmistas linale juhitud pilte.

Helilises taustas anti muusikat ja seletusi.

Pärast kava andsid väiksed lapsed oma juhatajale, kasvatajaile ja perenaisele Mai Mustale tänutäheks lilli. Lõpusõnas Ellen Leivat ütles, et käesoleva aastaga lahkuvad kasvatajaskonnast Karin Maimets ja Tiiu Kolga ning juhatusest Rein Tabur, kellest kahele viimasele anti üle kingitusese. Lõpuks ta tänas kõiki tehtud töö eest.

Siis asusid noored neid ootavaisse kaetud laudadesse ja vanemaile pakuti emadepäevakohvi. Lasteaial on ees veel väljasõit 24. mail High Parki.

Hiina katsetab kaugraketti

PEKING — Hiina on jõudnud oma kontinentivaheliste rakettide produtseerimisega nii kaugele, et 12. mai ja 10. juuni vahel kavatsetakse esimesi kaugrakette praktiliselt katsetada. Raketid kavatsetakse välja tulistada Hiina mandrilt ja suunata need Vaikse ookeani lõunaosse, kus maandumine toimuks Salomoni saarte lähikonnas. Saadud andmete kohaselt on hiina kaugrakett 6200 miililise (9900 kilomeetrit) lennuulatusega ning see on võimeline Hiinast väljatulistamisel tabama kõiki kohti N. Liidus. Raketi konstrueerimise programmi juhatab hiina päritoluga endine USA kolonel Chien Hsueh-Chien, kes lahkus Ühendriikidest Hiinasse 1955. aastal. 68-aastane Chien on saanud oma täiendava hariduse Ühendriikide paremates tehnilistes ülikoolides.

Uusi Kanada postmarke

6. mail anti välja kaks 17-cendilist loomamotiivilist postmarki nn. ohustatud loomaliikidest. Ühel on Atlandi whitefish ja teisel preeria kana. Mõlemad postmargid on mõeldud siseriigi ja USA kirjade margistamiseks, et inimesed saaksid teadlikuks oma loomariigist. Atlandi whitefish'ist teatakse väga vähe, teatakse ainult, et ta elab Nova Scotiast lõunas. Kala kuulub lõheliste perekonda ja täiskasvanud võivad kasvada kuni 40 cm pikkuseks. Hiljuti oli preeriakana veel küllaldaselt, nüüd on jahimehed selle peaegu otsa tapnud. Suurem preeriakana on juba peaaegu väljasurnud.

Mõlemaid marke trükitakse 20.5 miljonit neljavärvilises litograafias. Kujundajaiks olid Michael Dumas (kala) ja Robert Baterman (lind). Suurus 40x24 mm horisontaalses asendis.

29. mail annab postivalitsus välja kaks postmarki. Mõlemad on 17 cendilised. Üks juhib tähelepanu kanada aiandusele ja antakse välja seoses internatsionaalse lillede näitusega 17. maist kuni 1. sept. Montrealis. Selle on kujundanud Heather Cooper, suurus 30x36 mm. Trükitakse 22 miljonit. Teine on pühendatud töövigastatute ravile. Kujundaja on Rolf Harsler, suurus 24x30 ja ilmub seoses Winnipegis korraldatava World Congress of Rehabilitation International'iga. Trükiarv on 23 miljonit. Mõlemad on neljavärvilises litograafias.

Kanada postivalitsus teatas muudatusist 1980. a. programmis. „O Canada" 16 margist koosnev miniatüür-poogen antakse välja 6. juunil ettenähtud 18. juuni asemel, et jõuaks kõigile saadavaks enne Kanada riikliku püha tähistamist.

Postiteenijad plaanitsevad streiki

WINNIPEG — Winnipegis toimunud Canadian Labor Congress, mille liikmeskonda kuulub 2.3 miljonit inimest, andis oma kokkutulekul täieliku toetuse Kanada postiteenijate ametiühingule, mille esimees Jean-Claude Parrot tõotas, et ta ei aktsepteeri kunagi parlamendi otsust streikivate postiteenijate tööle sundimiseks nagu see toimus 1978. aastal. Parrot oli väga sõjakas meeleolus ja väitis, et politseiga ja vanglaga ja ei saa murda postiteenijate võitlusvaimu, ning et postiteenijad on valmis taas streikima kui see vajalikuks osutub. Postiteenijatel on õigus streiki välja kuulutada nädal aega pärast lepituskohtu otsuse teadasaamist, mis toimub 16. mail.

Rahvushümnid ja -lipud kaovad olümpialt

MOSKVA — Rahvusvahelise Olümpiakomitee esimees lord Killanin saavutas Moskvas toimunud nõupidamisel N. Liidu president Brezhneviga kokkuleppe, mille kohaselt Moskva olümpia ava- ja lõpptseremoonial kärbitakse rahvuslike elementide esile toomist, luues sellega paremad eeldused olümpiamängude õnnestumiseks. Nii ei esitata mängude ava- ja lõpptseremooniatel rahvushümne ja rahvuslippe ning heisatakse selle asemel olümpialipp ning mängitakse olümpiahümni. Rahvusvaheline Olümpiakomitee loodab, et selliste sammude rakendamisega on võimalik leevendada mängude poliitilist ilmet.

„VABA EESTLLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Kultuuripäevad New Yorgis 1980

II

Kultuuripäevade teine hommik algas taas filmietendustega. Seekord oli publikut rohkesti ja peamiselt huvist kodu-eesti filmi „Põrgupõhja uus vanapagan" vastu. (Suhkruvõõbaga kaetud tüübistikuga, ent sellest hoolimata nauditavat „Kevadet" olid nii mõnedki enne näinud). See huvi osutus pettumuslikuks ja paljud ei pidanud filmi lõpuni vastu. See oli küll veidramaid käsitlusi, mis sellele niikuinii ebameeldivale teosele kunagi on antud! Näitejuhi „leidlikkus" röövis tükilt igasuguse dramaatilise pinge.

Pärastlõunased loengud juhatas sisse usuteadlane Tiina Allik ettekandega ristiusu omapärasustest.

Noor teoloog, kes taotleb praegu Yale'i ülikoolis doktorikraadi, oli oma teemasse hästi süvenenud. Ta selgitas ristiusu põhidoktriine, mis käsitlevad teatud põhilisi kontseptsioone, nagu lootmine, päästmine, inimene ja Jumal. Loomise doktriin tähendab, et terve maailma eksistents on igal momendil olenev Jumala tahtest. Jumal ei ole aga üksnes inimese looja, vaid ka tema päästja. Ristiusu ainupärasus koosneb ju sellest, et Jumal on inimeseks saanud Jeesuses ja tema elu ja surma kaudu valmistanud lunastust ja päästmist patustele. Inimese vahekord Jumalaga peegeldub muidugi kõigis ta ilmalikes tegevustes. Patt koosnev sellest, et inimene eitab oma olenevust Jumalast. Ristiusk kinnitab, et Jeesuse ainukordne lunastus on kõige Jumala päästmise alus.

Päästmine kinnitab, et Jumala armastus jääb võitjaks üle kõigi takistuste, üle patu, kurjuse ja surma . . .

Need on mõningad mõtted Tiina Alliku usufilosoofilisest ettekandes.

Järgnes huvitav ingliskeelne loeng „Sociology and Family Research in Estonia" Columbia ülikooli professorilt Wesley Fisherilt. Prof. Fisher viibis mõnda aega Eestis, kuhu teda kutsus Eesti Teaduste Akadeemia. Tema reisi otstarbeks oli sotsioloogiliste uurimuste teostamine perekonna elu kohta Eestis ringküsimuste läbi, milleks talle anti võrdlemisi vabad käed. See on uus ala Balti riikides ja väldib loomulikult poliitilisi aspekte. Küsitledes 9000-ndet üliõpilast ei puudutanud ta muidugi ideoloogiat. Vastustest selgus, et Eestis abiellutakse hilja, lahutatakse palju ja et iive on väga madal. Kooselu on levimas. Algul oli selle põhjuseks meeste vähesus sõja tagajärjel. Nüüd on põhjuseks lääne-maailma, peamiselt Skandinaavia liberaalne mõju.

Segaabieluliste protsent pole mitte väga kõrge: seejuures eestlastel väiksem kui lätlastel.

Kiriklike laulatuste protsent on väga väike — 2½%. Tegelik arv võib aga olla palju suurem, kuna tseremooniad toimuvad kodus. Perekonnaelu mõjustavad korteriprobleemid ja madal sissetulek. Silmatorkav on huvi hariduse ja kultuuri vastu. Ollakse individualistid. Feminism pole märgatav. Noorema põlvkonna silmad on suunatud lääne. Parteisse kuulumine on ebaoluline.

Prof. Fisheri käsitlus sotsioloogilistest probleemidest Eestis osutas tema head silma olukordadest ja tema arusaamad sealsest poliitilisest kliimast olid igati reaalsed.

Ingliskeelsele loengule järgnes Priit Vesilinnu pildisari Kodu-Eestist, mis oli valmistatud „National Geographic'u" fotograafi Cotton Coulsoni poolt. Nähti armsaid paiku Tallinnast, Tartust, Viljandist, Pärnust, Võrust, Petserist ja Rakverest. Tutvuti Pirita spordikompleksiga ja Lahemaa pargiga Käsmu lähistel. Võidi heita põgus pilk ka Kohtla-Järve linnale. Saatemuusika oli tabavalt valitud: kuuldi Ernesaksa koori, muusikaansamlit „Hortus Musicus" ja mitut solisti. Viimaste kõrval helises ka meie oma Ell Taburi tuttav hääl. Tunnise kestvusega „pildinäituse" lõpetas Ernesaksa harras ülemlaul kodumaale. „Mu isamaa on minu arm . . ."

Pildisaraja saatsid kirjutise autori Priit Vesilinnu selgitavad sõnad.

Sobivaks jätkuks sellele osutus film Kotkajärve metsatöölisest, peegeldades selle ettevõtte mitmekülgset kultuurilist ja meelelahutuslikku tegevust.

Kümnendad Kultuuripäevad New Yorgis 1980 lõpetas ametlikult esimeste Kultuuripäevade esimees Heino Ainso, meenutades varem asetleidnud kokkutulekuid ja nende juhte. Samuti kriipsutas ta alla eesti kultuuri kahesuunalist arengulugu: Kodu- ja Väis-Eestis.

Järgneva Elmar Maripuu näidendi „Sündmused sureval planeedil" esietendus võeti publiku poolt väga soojalt vastu, kuigi see oli kuulduste järgi mõnedele vanema generatsiooni teatrikülastajaile liialt julge nii temaatikalt kui väljendeilt. Näidend reetis noore, Inglismaalt pärineva autori ande teist tahku, nimelt lavakirjaniku sulge. (Näitlejana oli ta end „Pisuhänna" Sanderina juba talvel maksma pannud).

Ülesehituselt tihe ja usutava kulminatsiooniga lühinäidend tutvustas nelja eripärast karakterit Jaan Kuuse, Alar Aedma, Juta Ristsoo ja Kalju Etsi isikuis, kes oma osadesse hästi „passisid". Näitejuhina toimis autor ise.

Lisaks vaimutoidule pakuti kultuuripäevlastele lõpetuseks veel kabaree-õhtu, kus oma vastavaid võimeid tutvustasid Jyri Kork, Urmas Kärner ning Viido ja Pia Polikarpused. Teises ruumis harrastasid nooremad samal ajal hoolega diskot: ruum oli diskoliselt pime ja kära — nooruslikult uljas.

K. T.

„Mina ei oska seda lennuki-mudelit kokku panna."

„Karbi peal on öeldud, et iga viieaastane saab sellega hakkama."

„No, sellepärast! Mina olen kolmeteistkümnene."

L.-Saksamaa olümpiakomitee presiidium pooldab boikotti

FRANKFURT — Lääne-Saksamaa Olümpiakomitee presiidium otsustas häälte vahekorraga 12:7 pooldada Moskva olümpiamängude boikoteerimist. Lõpliku otsuse mängudest osavõtmise kohta teeb komitee täis koosseis käesoleval nädalal.

Tito maeti valgest marmorist mausoleumi

BELGRAD — Jugoslaavia diktaator Josip Broz Tito maeti Belgradi lähedale mäekünkale püstitatud valgest marmorist mausoleumi. Puusärk Tito põrmuga viidi suurtüki lafetil läbi Belgradi ja kolme miililise teekonna kestel oli esimesena puusärgi taga Tito lahutatud naine Jovanka. Leinarongis oli neli kuningat, üle 30 presidendi ja peaministri ning ligemale 300 ministrit ja riigivõimu kõrgemat esindajat. Tito surma puhul oli Jugoslaavias välja kuulutatud kolme päevane lein.

Kaubalaev purustas suursilla

ST. PETERSUBRG, FLORIDA — Ühendriikides sõitis üle Tampa lahe kulgevale sillale vihmasajus möödunud reedel otsa suur kaubalaev. Kokkupõrke tulemusena kukkus Sunshine Skyway sillast 385 jardi pikkune sillaosa vette viies kaasa sillal asuvad sõidukid. Õnnetuse momendil olid laevast tabatud sillaosal üks buss ja kolm sõiduautot, mis kõik kukkusid koos sõitjatega vette, kusjuures esialgsete andmete kohaselt surma on saanud 32 inimest.

Sündmuste kalender

● Reedel, 30. mail kell 7 õ. Tartu College'is Eesti Kunstide Keskuse korraldusel Priit Vesilind'i audiovisuaalne ettekanne „Tänapäeva Eesti".